

Jõulupühade raamat.

Jõulukingitus kõigile.

Kokku seadnuð Pr. K. Kokla.

Tartus 1916.

Jõulupühade raamat.

Jõulukingitus kõigile.

...

Kokku seadnud Pr. **K. Kokla.**

33 873

Tartus 1916.

A-14524

Sisukord.

	Lhk.
Jõulud. . . Pr. K. Kokla	3
Kristuse sündimine. Pr. W. Werlok	4
Kahe lapse jõuluõhtu. W. Olter	8
Kui puudus oli ja jõulud tulid. O. Oja	11
Jõulu laul. Pr. W. Werlok	18
Püha õhtu. Pr. K. Kokla	19
Püha perekonna põgenemine Pr. K. K.	23
Kord algab aeg. . . Pr. W. Werlok	27
Jõulu kink. Pr. Herman Aaw	28
Tuled	34
Mehed, kellele taewatähed teed juhataSID. A. Dekoppet	35
Elu laul uueks aastaks. Pr. W. W.	40
Üks õõ Juudamaal. A. Silvia	41
Jõulupuualune kõne koolilastele. Pr. A. Laar	45
Kolm puud. Pr. P. Pähkel	50
Aruma Lilia	54
Walwake! K. Salm	55
Päike	58
Kristuse sündimise peale mõteldes. Pr. G. Petrow	59
Aruanne	64

2.

Tartu Püha Püha
Raamatukogu
38843

Дозволено военною цензурою.

K. Sõõfi — G. Roh'i trükk, Tartus.

Jõulud. . .

Jõulud... Rõõmutunne tungib, täidab rinda,
Rõõmutunne lehwib looduses.
Sala tõuswad soowid südames
Terwitada kõiki, just kui õde, wenda.

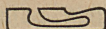
Jõulud... Suur on õnn, mis nemað kaasa toowad,
Ülesarwamata kõigile —
Noore, wana, rikka, waesele. . .
Uue elusihhi hulkaðele loowad.

Jõulud... Ühendatud on nüüd maa ja taewas,
Awar igawese õnne tee;
Eel on juhiks Jumal — Lapsuke,
Annab kätt ja aitab neid, kes häðas, waewas.

Jõulud... Kindlalt, wõimsalt kostku rõõmulaulud,
Kostku lossis, saunahurtsikus:
Igal pool on algan'd aeg, mis uus —
Lepitus ja arm on kõigil osaks saanud.

Kallis jõulurõõm, jõe jõeðwalt meie sekka,
Juhi andma Jumalale au,
Juhi meid, et rahu meilt ei kao,
Tee, et hea meel me' keskel kestaks ikka.

Pr. K. Kokla.

Kristuse sündimine.

Jõulu püha! . . . Kristuse sündimise püha! . . . Rõõmu püha! . . .

Kuid kas ei kõla need sõnad tänawu nii imeliselt, nii wõerastawalt?

Kristus sünnib — kiitke!

Äga surm peab ju nii rohket lõikust ja häwitab sagedaste eluwa juba ammu enne sünnitamist ema rüppes. . . Kas wõib siis rõõmu- ja kiidu-laul kõlada, kui sadade ja tuhandate haual kurblik halleluja heliseb? . . .

Kristus tuleb taewast — minge wastu!

Äga kas wõiwad rahu Kuninga wastu need minna, kes waenu riista käes hoiawad, ja need andeksandmise aujärje ette astuda, kes omas südames wenna wastu wiha kannawad? . . .

Kristus on maa peal — tõstke ennast kõrgesse!

Äga kas seletawad waimu pimedusega löödud silmad Kristust? Kas wõiwad need, kes kurjuse koorma all maha langenud, weel üles tõusta, ja need „ennast kõrgesse tõsta“, kes kõrgema ja ülema eesmärgi ammugi on kaotanud? Kas on waikne Kristus weel nende Jumal, kes Mammona ja Paali weriste altarite ees põlwitawad?

Missugune wastolu! Missugune jumaliku pühaduse haawamine ja teotus! Missugune määratu wahe paleuse ja tõsise elu wahel!

Kas wõib siis sarnastel oludel tõsisest jõulurõõmust juttu olla? Kas ei kõla see, nagu hirwitaw pilkamine, nagu põrgulik naer kõige selle üle, mis tõsisele ristiinimesele nii armas, nii omane, nii kallis ja püha on?

Äga omefi! . . .

Nõnda näib see küll olevat, aga siiski ei ole see mitte nõnda. . .

Täieline meeleäraheitmine ja iga paremuse mahasalgamine on ainult uskmata inimesele kohane, aga usklik hing, keda kolm ristiusu pea tuge — usk, armastus ja lootus — juhiwad, selgitab ka kõige sügawama waimlise häwinemise ja pimeduse riigis — uue parema elu algust ja rõõmu-koidu wirwendamist.

Mis sosistab meile siis usu hääl, missuguse pildi kujutab meie silmade ette armastus ja millest kõneleb meile lootus?

Ehk küll kurjus, nähtawaste, täielist wõidu-pidu pühitseb, ja pilkane waimu pimedus maailma katab; ehk küll wihased wõitluse hüüded kõik rahu hääled on ära lämmatanud ja seal, kus enne loodus oma lastele elu ülespidamist walmistas, nüüd surm oma häwitawat lõikust peab; ehk küll igal pool kibedad leinapisarad woolawad, ja tuhandete surejate huultelt ja rinnast walu ohkamised taewa poole tõusewad; ehk rõõmul küll enam kuskil aset ei wõiks olla ja igal pool ainult sügaw kurbtus walitseb; omefi äratub kahe tuhanda aasta eest sündinud ime — Kristuse sündimine — meie südames ja hinges weel nüüdki magusaid fundmusi ja õhutab kustawat lootuse sädemekest lõkele.

Weel ei ole kõik kadunud!

Kurjus, olgu ta jõud ka kui wägew, ei ole weel täieliselt wõidumeheks saanud. . .

Pimedus, olgu ta ka kui pilkane ja paks, ei suuda siiski walgust täieliselt kinni katta: Petlemma tähe heledad kiired suudawad temast ikkagi läbi tungida.

Wihasemad waenu-hüüded peawad ka kord waikima, sest waljumalt kui sõja mürin, kostab ikkagi inglite laul: „Äu olgu Jumalale kõrges ja rahu maa peal!“

Olgu suur ka surma wägi, aga ta oda on ometi murtud.
Olgu lein walus ja kibe, aga ta on möödaminew.

Warsti wajuwad pimeduse warjud ja kaowad õõ kohu-
tawad koledused hiilgawa Elupäikese walguse ees.

Kristuse sündimine, — see on uue päewa koit; see on
lunastuse frootuse täidaminek; see on meie paremate lootuste
pant; see on Jumala tulek maa peale.

„Oh, kui Sa oma taewad lahti teeksid ja maa peale alla
tuleksid!“ palwetas ükskord prohwet.

Jõulu õõ — Kristuse sündimise õõ — oli wastuseks selle
inimesesoo parema liikme palwe peale. Sõimes kuuldus Juma-
liku Lapsukese esimene häälitsemine ja fungis wägewa wastu-
kajana otsatuma ilmaruumi sügawustesse. Temale wastas ingli-
kooori laul, mis Peflemma waiksetel wäljadel wägewate helidena
taewa kõrguselt alla woolas. Alanduses kumardasid oma
põlwed Neitsi Poja wiletsa puhkepaiga ees lihtsad Peflemma
karjased ja pagana-usu teaduse ja tarkuse esitajad — hommiku-
maa targad. Magus loofuse wärin wapustas terwet maailma,
ja maheda ning karastawa heljumisena woolas elustaw õhk
üle kurnatud ja piinatud maa pinna.

Oh, fulge siis, kes leinate ja nutate! Kristuse sõime juures
leiate teie rahustawat tröösti!

Oh, fulge, kes ülekohtu küüsis ja kurjuse ahelates hoigate!
Siin saawad kõik kõiidikud lahti peastetud!

Oh, fulge, kelle süda ja haawad werest nõretawad! Kristus
pühib high teie otsa eest ja walab õli teie haawadesse!

Oh, fulge, kes walu ja wiletsuse koorma all ägate! Siin
waikiwad walud, ja leidub teile puhkepaik!

Tõstke üles oma kahwatanud palged, ajage sirgeks rinnale
wajunud pead!

Selgigu silmad, mis pisarate wool on tuhniks teinud!

Olge julged, — siin on teie Ärapeastja!

Ta murrab katki orjade ahelad ja annab wangidele wabaduse tagasi.

Ta häwitab kurjuse wõimu ja ülendab headuse taewa troonile.

Ta kuiwatab ära kurwad silmad ja waigistab hinge walu.

Ta arstib parandamata haawad ja kinnitab nõtrade jõudu.

Ta peletab pimeduse ja walab elustawat walgust üle maailma.

Ole terwitatud, õiguse Päike, Kes Sa oma kiirtes rõõmu tood! Sõime pimedusest tõused Sa taewa wõlwile; Sinu hiilgus täidab kõik ilma; Sinu hääl tungib surnu koobastesse ja kuulutab elu neile, kes haudades magawad.

Punuge wõidu-pärga, walmistage kuldne kroon, mis Jumaliku Lapsukese pead wõiks ehtida!

See on kuningate Kuningas! Iga maapealne suurus peab ennast Tema ette alandama. Tema aujärg on kindel ja kõikumata, ja Tema walitsuse wõim ulatab kõigi aegade ruumi.

Ole terwitatud, kallis päew — Kristuse sündimise püha! Rahu Jumal on ilmunud! Kumardage Tema ette oma südamed ja põlwed!

Kristus sünnib: kiidu laulud

Kõigist huultest kõlaгу!

Kristus tuleb taewast: wastu

Iga loom Tal' astugu!

Kristus juba on siin ilmas

Alandan'd End sõimesse;

Sest siis, — rõõmu sära silmas, —

Tõstke ennast kõrgesse!

Andke au ja tooge tänu,

Inimesed, Issandal'!

On ju Tema päralt üksi

Au ja austus taewa all.

Pr. W. Werlok.

Kahe lapse jõuluõhtu.

Külmetab.

Selgelt säravad tähed tumedal taewawõlwil. Pitsad, sirged, lumega kaetud kuused sirutawad latwu tähtede poole. Saladusline waikus täidab metsa. Püha öö, jõulu öö! Inglise koorid laulawad taewas, loodus kiidab sündinud Sapsukest maa peal!

Gemal wirwendawad wäikese linnakese tulukesed. Sina ei wiibi veel unehõlmas: majade aknatest paistawad põlewad jõulupuud, uulitsatel kuulduw inimeste röömuust naeru.

Pimedas põikuwiltsas, wanadusest kongi waonud maja trepil, istuwad kaks wäikest last. Kergete riidehilpudega kaetud suruwad nad endid üksksteise wastu: neil on külm.

„Küll on mu kõht tühi“, hädaldab tütarlaps, „terwe päew pole ma leiwaraasugi suhu saanud!“

„Sa oleks pidanud haledamini paluma, küll siis rohkem oleks antud. Pühade tulekul on ka inimesed heldemaks läinud. Näe, kui palju mina täna olen kerjanud“, ütles poisike, kopikuid taskus kõlistades. „Selle raha eest saame homme kõhud täis!.. Säh, wõta, mul jäi veel tüki saia järele“.

„Lähme koju: mul on hirmus külm; rüüt ei soojenda sügugi!“

„Wõi koju! Waat, mis sa tahad! Kas sa ammu pole peksa saanud?! Papa on kodu purjus. Kui me' nii wara kodu tuleme, tapab ta meid läbi, wõtab raha käest ja saadab uksest wälja“, wastab poisike sügawa ohkamisega.

Sapse filmist särab kuri tuluke, kaua aega waatab ta taewa poole.

„Näe, kuidas tähed sätenavad. Jumal waatab nende abil . . . ta näeb kõiki . . . ta näeb ka mind ja sind praegu. . . Oh me waeised — õnnetumad!“

Tütarlaps nuuksub waikselt, jämedad pisarad langewad ta põskedele ja läbi pisarate püüab ta taewatähtede poole ülesse waadata.

„Ära nuta, Mann! Ka meil saab oma jõulupuu olema. . . Kaunis, särav jõulukuusk!“

„Kus kohal?“ küsis tütarlaps, pisaraid palgilt ära pühkides.

Jumal saab meile teda kinkima. Ega meie ometi halmemad lapsed ole kui teisedki? Kas kuuled, kui ma koolis käisin, kui papa weel ei purjutanud ja mamma alles elas . . . noh, seal rääkis mulle üks pois. . . Jumal armastab lapsi ja kellel jõulukuuske ei ole, sellele ehitab Ta metsas kuuse. . . Toreda kuuse! Ta põleb ja särab! Tähed langewad taewast selle kuuse otsa ja walgetes riietes inglid laulawad seal juures. . . Kuuse okstel ripub kõiki: küll maiusasju, küll kingitusi!“

„Miku, pai Mikuke! wii mind selle kuuse juurde! Palu, et Jumal meile sarnase kuuse kingiks.“

„Palu ise, mina olen juba palunud, palu sa ka!“

Wäikene seitsmeaastane Mann lastis trepi astme peale põlwili ja hakkas palwetama.

„Armas Jeesuke, kingi meile jõulupuu! Meie oleme waeised, näljas lapsed: saada meile seda rõõmu“. . .

„Noh, lähme nüüd metsa!“ andis Miku nõu. „Kirikus on teenistus lõppenud, majades tuled kustunud. Lähme metsa: ega koju ikka tohi minna. . . Joobnud papa annab meile walu“.

Üksteise käest kinni wõttes sammusid waeisedlapsed pimedat põikuiulitjat kaudu metsa poole. Pea jõudsid nad ka metsa, waiksesse, saladusrikkasse metsasse.

„Siin, selle kuuse all hakkame ootama. See on üks tore puu! Küll sa näed, kuidas tähed tema oksadele langewad ja inglid tema kohale ilmuvad!“

Lapsed toetasid endid kuuse najale ja sügawas waiksuses ning suures lootuses tõstsid filmad ülesse taewapooles.

Waeised, õnnetumad lapsed! Kõik on neid ära unustanud, ükfinda seijawad nad sel pühäl ööl metsas.

„Ma olen wäsin'd, istume maha, Miku!“

Lapsed istusid, üksteise ümbert kinni wõttes, kuuse alla lumehange otša.

„Külm! Oh, kui külm!“ kaebas tütarlaps.

„Vaata, üks täht kukkus! Wist langeb ta meie kuuse otša . . . waata!“ fofistas külma käes wäriwedes Miku.

Mann tegi korraks filmad lahti, heitis pilgu kuuse peale ja jällegi lastis filmad kinni.

Waikus täidab metša. Külm. Harwa kuulub mõnda kröbinat, mõnda müdinat ja puudelatwade kohinat. Tähtjas jõuluöö warjab kõiki. Suure waewaga awab poisikene omad filmad.

Ometi kord! . . . Määratu kuuse läigib tulukestest. Gull mänguasju ja ponksa ripub okste küljes. Inglise õrn häälehelgi täidab õhku! Miku püüab Mannile ütelda, õekesele kuuste näidata, aga ta ei suuda . . . wägisi waomad filmad kinni . . . ta ohkab. . .

Kuuse all, lumehange otšas, istuwad liikumata, üksteise kaisus, kinniste filmadega, aga rõõmusest läikivate nägudega, kaks lapselugu. Neil on soe . . . nad on õnnelikud. . . Jeesuse jõulupuu saadab nende peale särawaid kiirteid, soojendab nende külmanuid kehakesi, täidab õnnega nende waematuid südameid. . . Imelik inglilaul kõlab nende kõrwus. . . Lapsused magawad wagusi igawest und Jeesusest kingitud jõulupuu all. . . Nad on otšata jõulu-õnne leidnud. . .

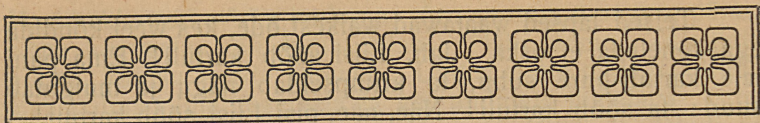
Uga nende isa?

Wana wiinaaur hakkab peast lahkuma. Ta ootab lapsi, et nende käest kerjatud kopikad ära wõtta ja trahterisse wiia.

Mis ta küll ütleks, kui laste jõulurõõmu näeks? Kas peaks ta kunagi laste õnnest osa saama?

W. Olter.

Kui puudus oli ja jõulud tulid.

Kui puudus majas oli, ei teadnud lapsed teda palju tähele panna. Aga ema tundis ta ära. Ema hoiatas lapsi tihti leiba pillamast, ütles, et Taewaisa kehwa aasta saatnud.

Sügis tuli kätte, lõpetas laste õuetegevuse. Toas, teadagi, tuletab kõht ennast tihedamini meelde. Aga leiba nõnda palju ei lubatud, et jookstes jahwatad: söö laua juures kõht täis; kui ei söö, — kannata waheajal tühja kõhtu.

„Peame leiba hoidma, et ette jätkub!“ manitseb ema.

Isa on ta nõnda tõsine, tähendab, midagi ta kardab. Sellest lapsed aru ei saa. Lapsi huwitab olewik sedawõrd, et nendel mullu aastatgi meeles ei ole. Näd nagu ei märka, et mullust wiisi ema iialgi lihasuppi ei keeda (siga suri suwel tõppe!), waid musta jahurokka, mis hommikul haljast weest wirretab: segawad puulusikaga segamini ja tühi kõht on maitseta toidu eest tänulik pealegi. Ehk kui soolwee sisse kastetud kuiw kartul kurku kinni jäi, siis rüübatu wett peale ja rõõmustati:

„Läheb alla, et wagu taga!“

Ja tunti ennast täismehe olema, kui selle juures läkastus peale ega wesi silma ei tulnud. Wäike Peedi oli igakord kõige wäetim: ta kugistas ja kõhis ja nuttisgi, kui pala alla ei läinud. Siis kloppis ema tale selja peale, käskis aga rohkeste wett rüübata ja trööstis, ja naljatas, ja julgustas last:

„Oot', oot', põrutame tüki alla! Peedi on pai, rüüpa weel! Waat', waat', nõnda! Küll kartul kondile korra ajab! Siis Peedist kaswab täismees, toob emale weed ja puud tupp, raiub metsas, et kõik kohad pauguwad: ikka hoop ja halg, hoop ja halg! Waata, pisi Liisigi sööb kartuli, ega Peedi wiletsam ole“.

Teised lapsed waatawad wäikest õde, kes weel kõndida ega kõneleda ei oska. Jah, Liisi sööb kartuli! Ema pani tale kartuli-pure suhu, ta krimpseldab nägu ja muigutab suud: ta sööb kartuli! Näe, näe, pisi Liisi sööb kartuli!..

Jälle waigistab ema lapsi:

„Ärge nõnda suurt kisa tõstke! Kes sööma juures naerda tohib! Taewaisa on siis kuri, arwab, et teie toitu naerate. Sööge, mu lapsed, kõhud täis, pange käed kokku, tänage Taewaisa, pärast wõite mängida ja naerda“.

Ühes sügisega märkas wanem poeg Kusti, et puudus mitte üksi suppi mustaks ja kartulid kuiwaks ei jäta, waid ka teda kooli ei lase. Ema ütles lühidalt:

„Sul ei ole riideid, ei saa!“

Kustile näitas see suur ülekohus olewat. Ta hakkas pahandama ja pirisema:

„Teised käiwad koolis, mina ei saa! Kas Kubjaspeedu Miki parem on?“

„Kubjaspeedu Mikil on riided ja leiba“.

„Kas see minu süü on, et mul ei ole“, tõrkus Kusti edasi. „Miks neil on, mul ei ole?“

„Nad on rikkad, majad ja maad ja amet käes. Meil pole muud, kui isa käed. Kas sul meeles pole, et isa praegu linnas haige on, — waata, et nälge meile kallale ei tule“, manitses ema südamelikult.

Kuid poiss oli oma jonni täis.

„Ma tahan kooli minna! Ma lähen, jah!“ piris ta edasi.

„Ah, sa wait ei jäe, aru saada ei taha!“ Ema olek muutus waljuks, tõsiseks. „Ise suur poiss, juba aasta kihelkonna koolis käinud, kas ma pean witsad appi wõtma? Wait!“ põrutas ta peale.

Kusti ei julenud edasi jonnida, aga waikimisega tahtis ta emale näidata, et poja süda täis on. Kuid teisiti kõlas ema hääl, kui ta mõne aja pärast ütles:

„Kusti, wõta parem kätte, kirjuta isale kiri! Homme läheb Süllu Peeter Tallinna, wiib isa kätte“.

Niisuguse tooni ees kadus poisikese meelepaha iseene- sest. Peagi oli tal sulg käes ja kirjutas, mis ema ette ütles:

„Armas abikaas Juhan! Nüüd tulen mina sind oma wäikese kirjaga teretama ja head elu soowima. Meie elame, Jumal tänatud, oma endise hea terwise juures. Kusti ja

Mari hakkawad wõrku kuduma. Ära sa oma õnnetuse pärast väga kurwasta, küll Jumal aitab, et läbi saame. Tule koju niipea, kui su terwis paraneb. Uudist ei ole midagi. Nüüd jääme ilma silma nägemata ja käe andmata jumalaga. Sinu truu naene Anna, ja lapsed Mari ja Kusti ja Peedi ja pisi Liisi“.

Peagi unustas Kusti wõrku kududes kooli ära. Igal tööl on oma huwi, ja wõrku kududes wõistles ta õe Mariga. Ema kiirustas neid taga, ütles, et kui jõuluks wõrgu walmis teewad, siis midagi saawad.

Paar nädalat peale kooli algust tuli ema pühapäewal rõõmsa näoga kirikust koju. Kooliherra küsinud Kusti järel; preester tulnud ka juurde ja kui ema takistuse ära seletanud, käskinud poisi homme oma juurde tulla.

„Waata, Kusti, et hea laps oled“, õpetas ema. „Head lapsed on igaühele armsad, kes teab, mis Jumal preestri herrale pähe laskis tulla“.

Tundus, nagu seisaks selle taga Kusti terve tulewik. Uue hooga õõgus kooliigatsus 12-aastase poisi hinges. Ema ehitas ta teisel päewal teele, andis oma sukad ja kingad jalga, tõi naabriperele tale kuue. . .

Kusti nuttis ja naeris läbisegi tagasi tulles teel. Ta tundis end ülisuure õnne osaniku olewat; ta uskus, et emagi sellest aru saab ja rõõmustab.

Kusti hüppas ja jooksis enam, kui käis: kuue wersta pikune tee nagu kadus ära.

Kusti ehitas õhulossisi: tale wilksatas ilus tulewik wastu; sealsamas oli ta mõtetega preestri köögis, imehea toidu juures, mis ta seal sai; siis tuli tal kodune rabane leib ja must jahurokk meelde. Sealtsamast kargasid ta mõtted oma kewadise koolitunnistuse peale; preestri allkiri seisis tal nagu ilmsi silmade ees — ameti, risti- ja liignimi, suurte siledade ümmarguste algustähtedega: „Pr. . . An. . . Or. . .“.

Kusti pigistas pambu kõwemini kaenla alla, selle sees seisis „heamehe“ ja ta proua kingitus, — säll, püksid, saapad ja sukad; kuub lubati pärastpoole anda.

Kusti kahetses, et ta ilusaste tänada ei osanud, wähe-malt, preestri proua kätt oleks ta pidanud suudlema. . .

„Homme lähen ma kooli!“ hüüdis ta tuppa tormates.

Päewad saatsid päewi, puudus tegi Wälja onnis omale tõsisema näo, teda ei pandud palju tähele.

Jõulud liginesid.

Ema ütles, et jõulud juba wärawa taga olla. Peedi käis wärawa taga vaatamas, ei näinud jõulusid ühti. Teised naersid Peedi rumalust.

Isa oodati enam weel, kui jõulusid. Aga isa ei tulnud. Tihti keeras ema silmad woki pealt wälja, wärawa poole, aga isa ei tulnud, ega tulnud. Wist oli põrutus nõnda ränk: ega naljaasi pole — puuwilla pall kukub inimesele laewa serwalt selga! Jumala arm, et isa Tallinna sadamas surma ei saanud.

Ema ohkab raskelt ja ketrab edasi; laulab wahel Kustile ja Liisile laulusid ja ketrab. Mõnikord waob ema pea kederwarre peale, wokk jäeb seisma, ema paneb põlle silmade ette. Siis on pühalik silmapilk, siis ei julge lapsed ema tülitada. Ja ka lapsed ei julge siis hullata, kui ema kaua, kaua wäikese Liisi süüta silmadesse waatab ja salaja silmi pühib. Aga kui ketruse eest ema naabri naestelt tasuks silku saab, siis on Wälja onnis pidutuju; kui ta aga juhtub lihatüki saama, siis tundub midagi tähtsat, pühalikku: siis kõnnib Peedi õues ja uurib, kas naabrite korsnad ka suitsewad; neil suitseb, ema keedab toas suppi, liha sees. . . Ja Mari sõrmed on wõrku kududes kärmemad ja Kusti tahab liig tihedaste suppi liigutamas käia.

Jõulud öeldi juba õues olema, kui isa ühel õhtul linnast koju jõudis. Oli nõnda waikne, kohmetu, näost nõnda must, karune.

„Tere õhtust!“

Ta seisatas ukse juures. Lapsed ei tundud tulijat, oli ta ju nõnda kaua ära olnud, kewadest saadik.

Ema aga jättis woki seisma, ruttas kuiwetanud wõerale wastu; waikselt surusid nad üksteise kätt. Peagi oli lastel selge, kes wõeras on.

„Isa, isa!“ kilkas Peedi isa käe otsas kahel käel rippudes.

Kustil jäi lugemine, Maril wõrgukudumine pooleli — kõik tungisid isa ligi, kõnelesid oma uudiseid üksteise wõidu; ema naeratas waikides ja walas pisaraid. Südamelik jälle-nägemine!

„Lapsed, pole mul seekord teile saia ühti tuua“, rääkis isa osawõtlikult: „Küll tulewal aastal toon“.

Ja ema seletas omalt poolt:

„Isal sellel suwel teenistust ei olnud. Täname Taewa-isa, et ta terwelt koju sai“.

Lapsed aga waatasid wiltu isa pambu peale: endisest ajast seisis weel meeles, et linnasaiaid seal sees seisid. Tehtigi huwitaw pamp lahti, waadati seal juures hinge pidades — ei olnud linnasaia, üksnes isa must pesu oli, kõige põhjas aga tükikene kuiwanud leiba.

„Linnaleib!“ häälitseisid lapsed. Tegi ju rõõmu, et midagi söödawat oli. Ema jaotas leiwatüki laste wahel ära. Söödi ja rõõmustati, nagu oleks igaüks terwe saia saanud.

Just sel õhtul, kui Kusti koolist pühade puhkusele tuli, ei wõetud kodus tuld üles. Isa ütles, et tuleõli laupäewa õhtul raisata ei maksa, „tööd pole ju teha“. Söödi widewikus õhtust, kästi lapsed magama minna. Kui lapsed juba magama arwati, hakkas ema poolehäälega kõnelema:

„Juhan, kas siis tõeste laseme oma jõulud nõnda igapäewased olla? Mis sa arwad, ma lähen laenan Jürnelt liha ja nisujahu?“

„Ei maksa! Küllusepäewi meil ees ei ole, et maksta, ja küla siis asjata juttu täis, et Wälja rahwas näljas“ . . .

„Mis sellest, näljas me oleme ikkagi“. Ema hääles kuuldus nurin.

„Kui sulle need jutud ükskõik on, noh, siis laena peale“, wastas isa terawalt.

Ema waikis; pärast rääkis ta nutuselt:

„Ega minagi ei taha, kui sina ei taha. Aga mõtle ise: teistel pühade-ajal kõik road laual, meil pole muud, kui kuiw leib“.

„Täname Jumalat, et kuiw leibgi majas on“, wastas isa rahulikult. „Ega jõulurõõm igakord toidust tule“.

Jälle waikis ema hulk aega, enne kui ütles:

„Ma iseenesest ei räägi, mul on lastest kahju. Näed ise, missugused Peedi ja Liisi on: paljalt inimese-mudelid!“

See punkt pani ka isa waikima. Kurb toon kõlas seekord isa hääles:

„Anna, sa arwad mind süüdlaseks?“

„Juhan, ära räägi nõnda!“ hüüdis ema ärewuses ja hakkas isa kaela kinni. „Juhan, meie oleme waesed . . . miks oleme nõnda waesed“. . . Oli nuuksumist kuulda.

Kusti oli ärkwel, oli wanemate arutust otsast otsani kuulnud. Midagi uut leidis ta sellest; ta silmad läksid nagu lahti; ta mõistis nüüd, et isa ja ema iga suutäie pärast muret näewad! et nende süda peaasjalikult laste pärast haledust praegu täis on. Ja iseäralik tunne isa ja ema waewa pärast täitis Kusti wäikest südant: ta hakkas wanematele kaasa nuutsuma. Seda kuuldes jäi wanemate pool waiksiks. Ema küsis: „Kusti, mis sul on?“ Aga Kusti magas edasi.

Jõulu laupäewal ei olnud Wälja onnis kurbtuse jälgegi. Ema tegi sepikut — mitte nisu- ega püütli-, waid rukki- jahudest. Lapsed piirasid teda ümber ja tellisid omale paistekakukesi. Ema oli lahke lubama. Ja tegigi igapähele sarwilise kakukese. Rõõm oli otsata. Isa tõi poodist 5 naela silku ja tuleõli. Pani õhtul ahju tule, et kartulid küpsutada.

Midagi ülendawat heljus Wälja onnis. Tundus, et jõulud ligi on, ukse taga, ootawad, et sisse lastakse. Peedi rõõmustas põhkude üle, kiigutas heameelega Liisit ja tellis isa, et põhud juba lõunaks tuppa toodaks.

„Enne läheme Kustiga kiriku, pärast toome!“ meelitab isa pojukest, kiigutab teda wähe aega jala peal ja läheb siis puid raiuma, et „pühadeks oleks“.

Üsna hilja juba, ammu üle kella 8. Wälja Annal on tuba koristatud, kartulid küpsed; puuduwad weel isa ja Kusti, siis oleks jõulud toas. Aga nad ei tule! Teab, on neile tee peal õnnetns juhtunud? Lumine tee, kiriklisi palju — jäi ehk Kusti pimedas kellegi ree alla? Kusti oleks wõinud ilusaste koju jäeda — küllap temata oleks lauluga korda saadud, on ju kirikus hulk lauljaid.

Wälja Anna süda hakkas walutama. Ta luges jõulu epistli ära, laulis Mariga „Sinu sündimine, oh Kristus“. . . Aga süda oli rahuta. Peedit pidi ka tihti lugu waigistama: poisike ei läbenenud põhkusi ära oodata.

Wiimati tulid isa ja Kusti. Isal süle põhku täis, puistas põrandale. Ja mis Kusti sisse toob? Kuuse! Jõulukuusk!

Peedi hüppas ja naeris walju häälega. Isa oli iseäralikult rõõmus ja elaw.

„Kus pink, paneme kuuse pingiauku püsti!“ ütles ta.

„Noh, sööme enne!“ manitseb ema. „Kartulid jah-tuwad ära“.

„Näe ema, mis mina kirikust sain!“ Kusti annab pränikute paki ema kätte. Ise püüab ta enesele „suuremehe“ olekut teha.

Nüüd on ema sööma-mure ka kadunud.

„Küllap need preestri ja preestriproua käest on!“ hüüdis ta. „Jumal õnnistagu häid inimesi. Noh, lapsed, nüüd meil alles algawad jõulud!“

Seda õnne! seda headmeelt! seda läbisegi rääkimist! Neid hiilgawaid nägusid! Tõsine rõõm, elumuredest kaugel, nagu suure Lunastaja sündimise mälestuse kohane!

Warsti seisis jõulupuu, preestrist kingitud pränikud peal. Lapsed panid oma rukisepikust kakukesed ka kuuse okste külge rippuma. Emal oli tagawaraks raswaküünal, see lõigati pooleks ja pandi kuuse külge põlema.

Nüüd kõlas laulu. . . Isa kuulas pealt; mahedad rõõmujooned mängisid ta kuiwetanud näol. Ka pisikese Liisikese silmad särasid niisugust õnne ja rõõmu nähes.

Söödi küpseid kartulid ja silku, rüübiti rukisepikule kalja peale! Mis taewalik oli see roog kahest küünlast särawa jõulupuu juures!

Ja kui tormiliku rõõmu osalised wäsimusest põhus puhkasid, jutustas Kusti, kudas preester käskinud teda pärast teenistust oma juure tulla ja mis ta seal saanud.

„Ju sa ikka tänada oskasid?“ küsis ema.

„Ta õnnistas mind; ma andsin ta käele suud“.

„Siis oled hea laps. Laseks Looja häid ülemaid ikka elada, et nad kehwadele, kui tarwis, rõõmu teeksid“.

„Ja, Kusti, sa õpi hoolega, et sul ei pruugiks ükskord mures olla, kui jõulud tulewad ja puudus majas on“, lisas isa mõteldes juurde.

O. Oja jõulumälestus.

Jõulu laul.

Kristus sünnib: kiidu laulud
Kõigist huuldest kõlagu!
Kristus tuleb taewast: wastu
Iga loom Tall' astugu!

Kristus juba on siin ilmas
Alandan'd End sõimesse;
Sest siis, — rõõmu sära silmas, —
Tõstke ennast kõrgesse!

Laulge kiites, tooge tänu,
Inimesed, Issandal!
On ju Tema päralt üksi
Au ja austus taewa all.

* * *

Keda ükskord ilma Looja
Oma kuju järel' lōi,
Keda kuri meelitaja
Ära eksitada sai.

Kes siis keeldud wilja süües
Loojast ära taganes.
Hukatuse sisse langes,
Wiibis kurja orjuses.

Seda uuendab nüüd Issand
Waimu ilul ülemaal;
Sest ka on Ta päralt üksi
Au ja austus taewa all!

* * *

Helde Looja nägi seda
Surma suhu langema,
Kelle' Ise oli elu
Omast armust annud Ta.

Armastusest waese wastu
Nõtkutab ta taewad nüüd,
Alla põrmu rüppe astub
Lepitama tema süüd.

Sünnib Jumalikust Neitsist
Kooa ruumis, madalal;
Sest siis olgu Tema päralt
Au ja austus taewa all!

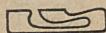
* * *

Kõige ülem taewa Tarkus,
Elu Sõna, Wägi, Wõim,
Isa Poeg ja Tema Paistus,
Jesse kannust tõusnud Taim.

Kristus Jumal inimeseks
Täna saladuses saab,
Oma sündimise läbi
Meie loomust uuendab.

Sest, siis tooge kiitust, tänu,
Inimesed, Issandal!
Ta on See, Kell' kõlbab üksi
Au ja austus taewa all!

Pr. W. Werlok.

Püha õhtu.

Waike, õnnis õõ asus Betlemma väljale. Kõik wiibib unerahus. Üksnes karjased ajavad waikeste juttu oma karja hoides. Jhus õõ äratab imelikka tundeid. Suur hiilgaw täht wälja kohal kinnitab, et ime tõeste sünnib.

Ja ime sünnis. See, Kes maailmale peab uue elu andma, Selle tulemist tuhanded aastad ette nähti, See tuli wiletsasse koopasse. Lambad olid oma ajeme temale jätnud. Taewawäed terwitawad Ta tulemist õnnetusest ägawa maa peale. Kaugele tungiw uurimise waim ajas targad tuhande wersta tagant teele. Ja ka Herodes ihub mõeka Selle elu wõtmiseks, Keda Jisraeli kuningaks nimetati.

Karjased aimawad imet, aga ei tea weel. . .

Korraga kuulewat nad südant sulatawat laulmist. See oli ime algus. Taewaelanikkude hääl sai lihaliikule kõrwale kuuldawaks, taewalikud lauljad lihaliikule silmale nähtawaks.

Karjased kuulafid kartes ja hinge kinni pidades pühalikku laulu: „Mu olgu Jumalale kõrges, maa peal rahu ja inimestel heameel!“

Nende kartust nähes hüüdis ka ingel:

„Urge kartke! Ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõige rahwale peab saama: Teile on täna Taaweti linnas Sünastaja sünninud, Kes on Jssand Kristus!“

Suurt rõõmu kuulutatakse? Kus see on? Kes seda sünnitab?

Rõõmutooja puhkab wäikese lapsena koopas. Teda olid inimesed juba tuhanded aastad ootanud. Nad olid ootanud Kuningat, nad olid ootanud Peastjat, nad olid ootanud Walguft . . . Kuningat, Kes õige kohtu ja seaduse maksma paneks. Peastjat Kes liha wõimu lõpetaks, patu orjuse kaotaks, Wal-

gust pimestatud waimule. . . Inimesed ootafid wägewat Rahuwürsti, kes taewa ja maa wahelt wihawaenu kaotaks, nähtawa maailma nägemataga ühendaks, kes inimesed taewase Jsa lasteks ja pärijateks teeks.

Jah, Walgus hakkas paistma, — kui oli öudne, pime öö
Ta paistab pimeduses, kus kurjus wõita tahab headust. . .
Maailma würst, ta pettus, ta kawalus ja tige töö
Ei jõua armu wõita, ei hukata tõe teed ja seadust.

Waatame nüüd, mis meil praegu on. Kus on rõõm? Kus on rahu ja heameel? Seda nagu ei oleks olemas. Igast küljest kuuled tõendusit, et wana paganlus ja wana pimedus maailmas walitseb, et riid, ja tülid, ja sõjad rahu ja heameele naeruks teewad.

On see tõsi?

Jah, tõsi, kuid ainult osalt. Kristiusu haputaignas teeb oma terwenduse tööd pikkamisi. Olgugi weel tigidust ja kurjust maailmas, kuid ka headust on olemas. Kihutagu pimeduse waim kas wõi terve maailma mõeka kätte wõtma, kuid ka palju, wäga palju on südameid, kus rahu walitseb, kus heameel paisub Jumala armastuse pärast, kus usk näeb, et kaduwast maailmas ei wõigi täielikku asja olla, kus armastus ka oma waenlastes wendi näeb. . .

Midagi sellefarnast ei olnud enne. Mitte wälises rahus, wälises hiilguses ei seisä Kristuse riik, — ta on feestpidi meie sees.

Maailm ei ole weel Kristuse riigiks saanud sellepärast, et palju inimesi Kristuse waimu ei sallit. Paljud armastawad weel pimeduses ja surmawarju orus wiibida, oma lihahimufid ja meelefõrkust teenida. Neile, muidugi, on Kristuse ewangelium segajaks. Nad ei hooli täiest õpetusest, nad otfiwad omale õpetajaid, ja usupuhastajaid ning ewangeliumi seletajaid, nõnda kuidas lihaliiku meele seadusele kasulikim. . .

Uga see weel ei luba uskliku elu peale musta prilli läbi waadata. See on ju usklikule enne teada, et nõndawiisi elu kujuneb. Tulewad sõjad, katkud, maawärisemised. Rahwas tõuseb rahwa peale, kuningriik kuningriigi peale. Hädad ja wiletused ning usufilmus tahawad maad wõtta. Uga kurjus siiski wõitu ei saa. Ta taganeb ja siis tulewad tuhande aastased rahu- ja rõõmu-ajad.

Ka praegu, hirmsa sõja ajal, märkab usklik, et tageduse troon hakkab kõikumama, et kurati walitsus nõrkeb, et Kristuse elutingimised inimese tõsisemalt mõtlema panevad. Võib olla, seisab ligidal aeg, kus üks kari ja üks karjane on. Võib olla, et pea on mõimu sees Selle seadused, Kes Betlemmas sündis.

Ei muidu taewas alandanud maani,
Ei asjata tuln'd Jumal lihasse,
Otstarbeta ei suuri asju sünni:
Nüüd awatud on jäedaw õnne-tee!

Kristus mõidab mitte peale tungides, waid sõprust otsides. Sellest ka tuleb, et Ta walitsus pikkamaisi maad mõtab. Kuigi pealt näha on kohtasi ja paikasi, kus Kristusel ei näita maad olewat, aga uskuge, Ta armastaw häälel on ka sinna tunginud ja teeb salajas oma tööd. Headuse alused tungiwad kartuseta ja järele andmata elu sisse. Kus kord tõde on walega mõtlema hakkanud, ei seal mõitlemine ka enne ei lõpe, kui tõde on mõidule peasenud.

Meie mälestame täna Tõe lihasse tulemist! Ta on mõidelnud, mõitleb praegu ja mõidab ilma kahtlemata. Sellepärast on see päew ka sõja aegadel heasõnumi päewaks.

Ära kurwasta, lihalik sugu,
Ära lange ja põrmusse jõe!
Sinust Jumal siin peab suurt lugu —
Mõida aitab sind õelate wäe.

Tõe mõit seisab peaaesjalikult inimeste eneste meelewallas. Sest ainult mullases maailmas on tõe ja wale kokkupuutumise koht. . .

Me' südamest soowime Kristuse riiki,
Kuid ise ta eemale tõrjume. . .
Me' pruugime Kristuse kilpi ja piiki,
Et haawasid lüüa mõiks wennale.
Me' igawest Sõna siin mõtame warjaks,
Et kõlwatust järjeste korrata,
Et elustaw Armastus ära meist harjaks,
Et kirgi ja himusid orjata.

Usklik, kogu südamesse rohkestes pühalikka tundeid, ära lasse oma külma mõistust uhuasjatesse tungida. Tõeste, ja tunned ka täna weel Kristuse tulemist. Sa kuuled inglite laulu.

Magus rahu tuleb ka sinu südamesse, austus keele peale, heameel täidab sind Jumala suure armastuse pärast. Ka sinul tuleb palavam iha oma Peastjale midagi andeks tuua.

Jssand, mis Sa tahad?

On üks and, mis Jssanda meelest kõige armsam on. See on meie süda, meie arinastus. „Hoeg, anna oma süda Mulle,“ ütleb Jssand. (Sp. sön. 23, 26).

Agas kes oma südame ära annab, see annab ka iseene ära. See annab oma mõistuse sõnakuulelikuks trööstiks Jssandale, see heidab oma tahtmise Jssanda tahtmise alla, mitte kui ori, waid kui armastaja laps, kellele armsa isa tahtmise täitmine kõige armsamat õnne walmistab.

Meil on raske, meil on kahju seda annet Jssandale wiia. Meid meelitab midagi Jumalale selja keerama. Süda on möödaminewate headuste küljes kinni. Meie tahame taewast, tahame ka maad.

Jssanda pühadus nõuab aga südant, mis ainult igaweste asjade küljes kinni oleks. Ta pühadus nõuab, et andeks toodud süda ikka puhas oleks. Siis tuleks ka maa peale kõik taewalikud seadused, mida inglid Betlemma ööl kuulutasid . . .

Pr. A. Kokla.

Püha Perekonna põgenemine.

Pühade inimeste elulugudes ja kristlikkudes wagades jutudes leiame täiendust Lunastaja Kristuse sündimise ja põgenemise loole, mis ewangeliumis seisab.

Täiendawad jutustused kõnelewad:

Kui Joosep oli taewainglilt käsu saanud Lapsukesega ja Tema Emaga Egiptuse maale põgeneda, siis ruttas ta Juuda maad maha jätma. Kõrwetawate päikese kiirte all sammus ta ainus weoloom eesel; selle seljas istus kõigepuhtam Neitsi jumaliku Lapsega; Joosep ise käis kõrwal ja sundis eeslit taga.

Juba on näha, et Egiptus ligi seisab. Kaugel silma ees sirutawad suured piramidid oma otsad pilwedesse; eemal kõrbes on juba palmide salku näha. Ja weel edasi wirwendawad linna majad. Seal seisab Germopolisi linn.

Teekäijaid waewab janu ja nälg. Nad jõuawad Watarei küla juurde. Siin kaswab suur wiigipuu. Ta tüwi oli sile, kuna kõrgel, ladwas sahwtised marjad rippusid.

Püha Neitsi oli üpris rõõmus, et puu wilus puhata wõib. Ja kui ta seal seisatas, sirutas puu oma ülemised oksad kõige paremate marjadega alla, et püha Ema neid wõtta wõis. Aga puu tüwi lõhkes kaheks ja sünnitas oma sisse koopakese, kuhu wäsinud Ema Oma Lapsukesega puhkama pani. Selsamal silmapilgul hakkas ka puu tüwi juurest ime selge weehallik maa seest wälja jooksuma.

Püha Perekond jäi siia, wiigipuu alla, elama. Kui Neitsi Maria Lapsukesega puude wahel kõndis, siis kumardasid puud nende poole. Nende puuoksadesse, mida püha Ema wõi ta Poeg puufusid, ilmus imetegew jõud terweist anda.

Kui Joosep ja Maria Germopolisi linna fulid, siis kukkusid kõikides templites ebajumalate kujud kummuli. Seesamane lugu

sündis ka naabrikülas Sirenis, kui püha Neitsi oma Lapsukesega sinna läks. Küla peakirikus seisis 365 ebajumalat; need kõik kukkusid põrandale ja läksid puruks.

Ja nõnda läksid tõeks püha prohwefi Jeremia sõnad, et kõik ebajumalad peawad maha langema ja jumalate kujud puruks minema, kui tuleb Ema-Neitsi oma Pojaga, Kes sõimes on sündinud. — — — — —

Nüüd on sellest ajast juba kaks tuhat aastat mööda. Imelik wiigipuu, mis pühale Perekonnale peawarju andis, kaswab ikka weel. Tänapäewani süütawad õigeusulised ja Kopti rahwas pühal õöl ta õõnsuse sees lambid põlema. Ka hõbeselge hallikas jookseb seal tänapäewani maa seest wälja ja annab terwist.

* * *

Äga üks halb taim leidus kõrbes, mis walitsewa Ema ja ta Poja wastu armuline ei olnud. Selle taime nimi oli turmus. Ta on sitke, wäänkaswu taoline ja takistab igauhte, kes kõrbes rändab. Kui püha Perekond kõrbes edasi ruttas, takistas turmus teda iga sammu peal. Ja wiimaks ütles Ema-Neitsi: „Ole sa wiha, kui wihad on mu silmapisarad“.

Ja sellest ajast saadik sai turmus kibedaks, nõnda et ükski loom teda süüa ei wõi.

* * *

Põudne suwine päew oli lõppemas, päike ääreta kõrberserwa faha weeremas.

Palawus kahanes. Üksnes kuum liiw ajas enesest palawust wälja.

Wäikeses külakeses, mis kõrbe serwal seisis, oli elumärkisid näha. Inimesed olid kõrwetawa palawuse eest majadesse pugunud ja tulid nüüd wälja. Ka elajad tõftasid kae wule, kus inimesed neid jootsid, weega pildusid ja rõõmsalt naersid. Noored inimesed tegid omakeskes wallatust.

Juudamaa poolt jõudsid teekäijad külasse. Neid oli kolm hinge: wanamees, noor naesterahwas ja wäike Laps. Naeste-

rahwas istus wäikse walge eesli seljas ja hoidis Lapsukest rinna wastu. Wanamees käis jala, kord eeslit taga sundides, kord eeslit ohelikust järele wedades.

Wanake näitas käega ettepoole ja ütles :

„Siin lõpeb päew ja inimeste elukoht, algab tühi kõrbe“.

Neile puhus laialt liiwalagendikult lämmastaw lõunatuul wastu.

Noor naesterahwas ütles :

„Joosep, jäeme siia õömajale“.

„Aga siin wõiwad meile kurjad inimesed kallale tungida.

Maria, lähme parem kõrbesse“.

„Küll Issand Jumal meid kaitseb“, wastas Maria. „Puhkamist aga on meile waja, sest läinud õöl ei saanud me magada. Jeesus on ka wististe wäga ära wäsinud.“

Ta waatas õrnalt Lapsukese peale.

„Kui Sa soowid, jäeme“, wastas wanamees aupaklikult pead kumardades.

Teekäijad tõftasid kõige ligema maja juurde. Uksel seisis perenaene. Teekäijaid märgates ja aru saades, mis nad soowiwad, oli ta nende wastu wäga waenuline. Ta tahtiski juba neid sõimama hakata. Aga Maria astus ta juurde, waatas oma selgete silmadega perenaese peale ja ütles :

„Minu Laps ja mina ise oleme wäga wäsinud, luba meid oma majas õömajale jäeda“.

Küsija hääle mõju ja armas pilk wõitsid perenaese ära. Ta tahtis wastata, et neil enestel on majas wähe ruumi. Aga selle wastuse asemel ütles ta midagi muud.

„Õnnistatud olgu teie tulek. Minu maja on teie tarwitada“. Nõnda wastas majaperenaene iseenesele aru andmata.

Ta tahtis Mariale isegi appi minna ja teda eesli seljast maha aidata fulla. Kuid Maria tuli ise maha ja sosistas perenaesele Lapse peale hoolitsewalt waadates :

„Ta magab!“

Külalised astusid perenaese järele tuppa. See oli wäike ja must, ilma mingisuguse mõnuta. Kuid wäsinud reisijad ei nõndnud palju. Perenaene pani nad istuma ja tõi usinaste jalge pesemise wett.

Maria wõttis tänades ta ümberf kinni, kallistas teda ja oma Lapsukese peale waadates küsis:

„Kas sul last ei ole?“

Perenaene waatas hirmunud pilguga küsija otsa, aga selle selgeid silmi ja lahket awalikku nägu nähes, wastas ta usaldawalt:

„Jah, on, seal, (ta näitas lae poole) on haige, suremas. Suregu, ei ole parata midagit!“ hüüdis ta kibedusega. „Kõnel-dakse: tapjad, keda Heroodes wälja saatis, on juba ligidal.“

Püha Neitsi pani käe ta pea peale ja ütles õrnalt, trööstides:

„Naene, ära kardad!“

Ja hädaoht oli tõeste ligidal. Kisa kaewu pool ja sõja-riistade kõlin kuulutasid, et Heroodese sõjamehed olid külasse jõudnud.

Majaperenaene kahwatas ära, nagu lubjatud sein, aga Jumala Ema wõttis ta käest kinni ja näitas ukse poole. Seal töötasid ukse kohal kaks ämblikku hoolega; pea oligi terve ukse-awandusele tihe ämbliku wõrk ette koetud.

Perenaene sai aru: ta maja näitas nüüd wäljast tulejale tühi olewat. Ämbliku wõrku nähes ei tulnud sõjameeste meeldegi tühja ja kitsasse urtsikusse minna.

Jumala Ema andis perenaese kätte ühe rätiku ja ütles talle:

„Kata oma hõige lapsukene selle rätikuga kinni“. — —

Sõjamehed tulid ukse juurde, kuid ämbliku wõrku nähes läksid nad kohe ära.

Siis läks perenaene oma last waatama.

Laps oli wõera rätiku all terve ja naeratas rõõmsalt emale wastu.

Eineteel pr. R. R.

Kord algab aeg. . .

Kord algab aeg, kui waenu walla
Wõim rauged, waewad waikiwad,
Ja walge wõidu lipu alla
End rahu rahwad koguwad.

Siis uuest sündinud maailmast
Kaob sõjakära jäedawalt;
Kaob leina pisar kurwa silmast
Ja lõpwad ohked taewa alt.

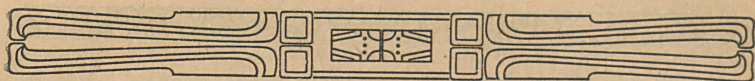
Üht asja uue päewa wiiwul
Saab inimene ihkama,
Et selgitatud mõtte tiiwul
Wõiks sinna riiki tungida.

Kus hiilgab ülem waimu walgus,
Kus headus troonil walitseb,
Kus kõige asja lõpp ja algus
Ja elu wõitu pidutseb.

Ja seal, kus töötas waenu teras,
Kus tabas ohwrit surma löök,
Kus tõusid wanded põrgu kãras
Ja wãlkus were woolus mõek —

Saab wiljakandja mulla pinnast
Nii rohke lõikus wõrsuma,
Ja waba kündja wabast rinnast
Laul wõimsal helil kõlama.

Pr. W. Werlok.

Jõulu kiik.

Jumal on lihas, taewas — maa peal!

Elu sumbunud õhu puhastaja ja inimese loomuse uuendaja sünnib waesuses ja alanduses.

Sügawas taewas säravad selged tähed. Püha õõ. Ilm magab.

Magavad elumurede muljutusel wäsinud, suiguwad need, kes kõlisesa wastu oma pühamad hingeihad ümber wahetanud, puhkawad ebarahus kõik kiwinenud südamega inimesed. Ei suuda keegi neid äratada! Mis jaoks? Ei ole neil lootust, ei õrnust, ei usku, ei püüdmist kõrgemale waimutäiuse astmele tõusta. Neil on kõht ehk mammon, selle juures wiibib ka nende waim.

Sünnib ime: waesed karjased õitses kuulewad ingli suust rõõmusõnumi; taewatäht tõendab sedasama ka teadusehimulistele tarkadele.

Waene karjane ja rikas teadusejünger wäljawalitud, üheosalised! Tõeste imelik! Mis ühesugust neil siin maa peal olla wõib?

Puhas süda ühendab karjast-õitselist ja taewalaotuse uurijat tähetarka. üks sund kihutab ühed kui teised maailma kuningad ja tulewat ärapäästjat kumardama ja, inimeste harjnuud kombe järele, „kinkidega“ teretama; targad toowad omast küllusest kulda, wiirikit ja mirri, karjased aga omast waesusest — usus põlewa puhta südame.

Ka meie seisame täna kui karjased ehk kui targad sõime ees, kus armas Vapsuke puhkab.

Mis toome meie Temale kauniks andeks?

Wõi oleme meie tühjade kätega tulnud? Oleme meie elus tuult tallanud ja südame tühjaks jätnud?

Ah oln'd mis oln'd, elan'd kuis elan'd, kuid täna sündigu midagi. On ju püha õhtu. Miljonid on Vapsukese sõime ümber, ei meiegi tohi oma anniga fealt puududa.

Mis toome?

Kaputame patuihad ja halwad teod enestest ära, toome nende alt oma südame Gluwalgusele anniks.

„Mu südagi on patuporine!“ kurdab ehk mõni.

Sulgeste wastame: kui oledki oma jumaliku näo ilu tumestanud, aga tule ikka ja too oma süda Vapsukesele andeks. Tea, et see Vapsuke meie mustast südamest headmeelt tunneb, kui Ta näeb seda Endale nüüd toodawat. Usume, küll maailma Walgustaja walgustab ja pühitseb teda, annab talle uue elu uue, taewase läike, uuendab meie jumalikku nägu.

Mis muud meil ongi tuua? Kui süda kaugel, ei aita siis üksi kuld ega hõbe.

Ja süda . . . Eks tema ole inimese elu juht. On süda puhas, siis on terve elu puhas, on tema kaunis, näeb waimufilm Jumalat, siis on ka terve meie teguwiis kaunis; ei saa kired juhtida ega mõtted patupinnal wiibida. On see Jumala päralt, siis oleme Jumala lapsed, käime igas ajas Tema järel.

Toome siis täna õhtu ennaft Vapsukesele kõigemeelepäralisemaks ohwrianniks.

Kõik Sinule, mu Jeesus, kõik mu mõtted, tundmused ja tahtmised; teod ja ihad, püüdmised ja sihid, kõik, kõik Sinule, mu armas.

Kui ühel jõuluõhtul kirikus andeid korjati ja taldre-
fuga ühe poisikeste ette tuldi, ütles see:

„Vase taldrif allapoole!“

Vaesti, arwates, et laps wast mõnda wärf-krossi
annetada tahab.

„Vase weel madalamale“, palus laps.

„Miks?“

„Wõtke mind, ma tahan iseennast Kristusele
anda“.

Vapse jutt, eks ole? Aga kui sügaw mõte! On
suuremat ohwrimeelt, paremat andi olemas! On süda
Jeesusele kingitud, siis on meil siht ees, elutee teada
jõudu ülearu, armastus keemas, kannatust wiimse were-
tilgani, ohwrimeelt kuni enese elu kaotuseni.

Mingu elu kuis ja kuidas taht, me' leiame „oma“
koha, oma töö. Olgu elujuhtumised kui taht keeru-
lised ja sassis, meie ei saa, kui peata kanad, ringi-
ratast jooksmas, waid toimetame omas südamas kuul-
dama Kristuse hääle järele, ja ei eksi kunagi, ei tee
kurja millalgi. Kui teised — ilmalapsed — kahewahel
olles, abita ümberringi waatawad; kui surm suus, olgu
neil enestelgi, teste omast rääkimata, siis „Kristuse
omal“ pole kahtlast udu silmis, waid tarwiline päästmise
samm on koha teadupärast.

Reisijate laew jooksis kiwi otsa. Sage meri —
okean. Abi kuskilt. Ei maad lähedal, ei laewa sõu-
demas. Häda suur.

Pumbad töötawad wäsimata, kuid augud on liig
suured: ei jõuta weele wastale.

Üksainus pääsemise abinõu on olemas“, ütles
kapten, „keegi peab ennast sisse jooksnud wette lastma
ja laewapõhjas augud kinni toppima. Wuidu me'
saame kõik otsa“.

„Eks katsun“, kuulduš kellegi hääl.
Üks filmapilt — ja hulljulge hüppas wette. Ta
leidis kolm auku. Kui ta wiimase oli kiini toppinud,
nõrkes ta ära. . .

Bumbati edasi ja wesi hakkas kahanema.

„Meie oleme päästetud!“ hüüdis kapten. „Waja
waadata, missuguses olekus meie päästja on“.

Waadati — ja leiti päästja furnult laewa põh-
jas wees lamawat. . .

Ta kanti kajutisse, maeti kodumaale maha; ta
haua peale panti mälestusetašmas, pealkirjaga: „Selle
surma läbi jääme meie elama“. Järgnesid kõikide
päästetute nimed.

Meid paneb imestama sarnane suur ohwrimeelsus.
Mäherdune wägitöö! Missugune waimujõud!

Uga mis fundis seda, pealtnäha harilikku inimest
teiste šadandate šamasuguste šeast peawõra kõrgemale
tõusma, suuremat armastute tegu korda šaatma? Ta
šüda, mis Jumalale oli ohwerdatud. Eneseohwerda-
mine šiin on ainult šüdamme ohwerdamise järjekindel
jälg ja kaunis wili.

Ja šüdamme ohwerdamise magusat wilja kannawad
mitte üksnes wanemad inimesed, ei, isegi lapsed. Kust
on neil šee haruldane kangelase waim, kindlameelsus
ja kannatlik šüda, mis ilmalapsi lausa imestama paneb?
Eks ikka ühest ja šamašt Gluhallikast. Jeesusele-Šap-
šufesele on nad, wõib olla ka jõuludhtul, oma hinge
ja ihu — „kõik“ — ohwerdanud. Šealt šee jõud neis
wäetimates.

„Ma läššin pealinna äärel olewasse puruwana,
küljeli waonud šeintega ja kõrge laudkatusega majasse“,
jutustab keegi. „Dli talw. Šakane külm rafšus.
Šööningul, kuhu ma läššin, lagunud katuse läbi paistis

selge taewas, ainukesest aknaist puhus wihaselt kõle tuul
sisse. Ometi elas seal pööningul waene perekond. 12-
aastane pois on üksinda kodus ja waikest istus kätti
juures, kus aastane laps sees oli. Pois oli ilma
kuueta. See pani mind imestama. Ma wäriksin
kasuka sees külma näpistusel ja ei wõinud aru saada,
kuidas wäike laps wõis ilma kuueta olles külmawalu
mitte tunda.

„Kas sul pole külm?“ küsisin mina.

„Ei ole wäga külm“, kostis pois. Eneke ham-
bad aga lödisefid. Ma nägin seda, ma ei wõinud
seda mitte näha.

„Mis sa siin teed?“ küsisin ma uueste.

Pois ei wastanud sõnagi, ainult tumma käe,
liigutusega rahulikult näitas hälli peale.

Seal, keraisse tõmmatult, magas rahulist und
mureta lapsuke. Ta näol mängis rikkumata õnne-
muige. Temal oli soe... soe wenna kuue all, soe wenna
ohwimeele läbi.

Aui hale ja ilus! Ja seda tegi laps!...

Toon weel teise elu pildikese. Pihtile tuli tütar-
laps. Waimulik isa küsib talt, kas ta ka tihti jumala-
teenistusel käib. Tütarlaps wastab häbelikult:

„Meie mammaga käime ainult õhtustel jumala-
teenistustel, sest meil pole kohast riidet, et päewa-ajal
kirikusse minna“.

Baari nädala pärast jäi tütarlaps surma-haigu-
sesse ja, pärast jumalaarmu wastuwõtmist andis wai-
muliku isa kätte 10 rubla ja lütle:

„See on kõik mu töö korjandus. Palun selle raha
eest waestele kirik ehitada“.

See lihtsüdameline ja liigutaw waese lapse tes-
tament läks kulutulena ümbruskonna küladeft laialt läbi

ja rohke annete kokkuwool tegi waimulikule isale wõimalikuks ka tõepooleši „waeste kirikut“ üles ehitada.

Kas see pole ewangeliumi ohwer!

Minult laps, kes emaihus juba Jumalale ohwriks toodud, kelle süda Jeesusele põksub, wõib nii toimetada.

Töötame ja toome ka meie andid Jssandale oma Jumalale.

Jkka ja alati on Jssanda wähematel wendadel hea nõu kallisk, palwe nende eest — tarwiline, majandusline toetus — oodetaw, wäljaastumine nende rõhumise wastu — soowitaw.

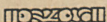
Jkka ja alati on meil wõimalik teotamist rahulikult üle elada, wihkaja wastu lahke olla, wihamehe waenupidamist armastusega halwata.

Jkka ja alati on meil mahti ennaft piirata, taltsutada, waigistada, et ümbrusele, peaasjalikult lastele mitte halwaks eeskujuks olla.

Tõeste, iga wäiksemgi heategu on hinnaline anne Jumala ees. Klaasi täis wett, mis Jssanda nimel janutajale antud, on anne, mille eest taju saamata ei jää. Ja päewast-päewa on küllalt juhtumisi suuremaid ja wäiksemaid andeid Jeesusele tuua — kui aga inimese süda kord jäedawalt Jumalale on ohwerdatud.

Oh armas Jeesus-Papsuke! Sinu kauni tähe kutsuwa sära järele tulime me' täna siia, Sinu sõime juurde. Meie kumardame Sind, täname Sind kõige eest, mis Sa meile oled teinud, toome Sulle oma ärganud südamed ja palume Sind: me' Glu-Dooja-Papsuke, puhu see jumalik sädemek, mis me südames on ärganud, usus, lootuses ja armastuses põlema, et ta kui lõbus ohwrituli igal südametuksumisel Su poole üles loidak.

Pr. German Daw.

Tuled.

Kaua aega on sest ajast tagasi. Juhtusin Siberi suurel jõel sõitma. Oli pime, sügisene öö. Korraga näen: tuli walgub eespool.

Üsna ligidal walgub ta, paistab heledaste. . .

„Tänu Loojale“ rõõmustasin ma südames, „jõuame wiimaks ometi öömajale“.

Ka sõudja silmas üle öla waadates tuld ja aerutas uue jõuga.

„Oi, kaunis tükk maad weel minna“, ütles ta.

Esmalt ei uskunud ma. Paistis ju tuluke nõnda ligidal wälkuwat. Kuid sõudjal oli õigus: tuli oli kaugel.

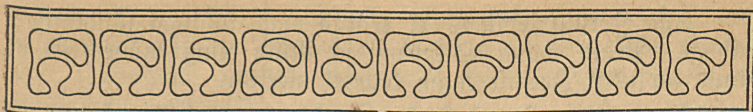
Ma mõistsin nüüd, et öötulel omadus on ligemal paista, kui ta seisab; tal on omadus pimedusest läbi tungida, wälkuda, lubada, meelitada. Arwad, et oledki teekonna lõpul, et üks-kaks aerutäit ja tüüta teekond käidud. Aga wale — weel on tükk maad minna. . .

Pidime weel kaua aega mustawas jões, nagu tindi sees edasi sõudma. Wuhisedes liugles meie paat weekeerudest ja kaljudest õnnelikult mööda, meie sõitsime suure hooga tulele ligemale, ta aga paistab endist wiisi üsna ligidal, kuid siiski wäga kaugel.

Tihti seisab mul see suur jõgi, ahwardawad kaljud, pilkane pimedus silmade ees; ja wäikene tuli ka, mis nii ergutawalt eemal wälkus ja meelitas. Ma olen enne, kui ka pärast palju tulesid näinud, kuid see üksik tuluke meelitas kõige rohkem. . .

Elu jookseb peatamata kardetawate kallaste ja kaljude wahel edasi, aga tuled seisawad kaugel eespool, walguwad ja meelitawad. . .

Uue jõuga peame jälle aerudest kinni hakkama. . . Sest eespool . . . eespool on ju walgus, on tuli. . .

Mehed, kellele taewatähed teed juhatafid.

Sel ajal, kui Jumala Poeg maa peale tuli, elasivad hommikumaaal targad, kes taewalaotust uurisid.

Ühel ööl nägid nad taewas wõera, imehiilgusega tähe.

Mis küll see saladuslik täht tähendab?

Sel ajal usuti, et taewatähed maapealseid sündmusi tähendawad.

Maailma rahwad teadsid Juuda rahwa suure kuningaga wotamist. Saialipillatud juudid ise jutustasid, et jumalik Päästja, Messias, üksford inimeste õnnetust lõpetama tuleb. Niipea, kui targad imelikku taewatähte nägid, ütlesiwad nad:

„Jah, see on suure Juuda kuningaga käesjalg! Tõtakem teele, Teda waatama, Teda kumardama ja hommikumaa kombe järele Tema andeid wiima“.

Üks anna need pagana targad ilusat eeskujut! Tarkust neil on, aga Messiat ei ole. Ja nad ei waata waewa ega kulu peale, nad tõttawad teele. Tulgu meile wanad hommikumaatargad meelde, kui meie kahewahel aru peame, kas kirikuteele minna wõi mitte.

Pita, waewarikka teekonna järele jõudsiwad targad Jeruusalemma. Nende arust oli see kõige õigem, et kuningas pealinnas sünnib. Wõeramaa reisiijate-salk sünnitas linnas imetust ja juttu. Waadati reisiijate riiete headust, otjustati kohe, et nad tähtsad mehed on.

Mis nad küll Jeruusalemmast peaks otsima?

Wastus weereb peagi suust suhu. Sest wõerad peatawad wõerastemajas ja päriwad siin:

„Kus on hiljuti sündinud Juudamaa Kuningas? Meie nägime Tema tähe hommikumaaal ja tulime Teda kumardama“.

Uga Jeruusalemmas ei teatud oma kuningas sündimisest midagi. Peale wana Siimeoni ja Anna ning mõne teise ei olnud lapsukest Jeesust enam kellegil meeles.

Peagi sai wõerastest ka Juudamaa walitseja kuningas Herodeses kuulda. Ta hakkas kartma. Eht on see otsitaw kuningas prohwetidest ette kuulutatud Messias? eht wõtab tema käest krooni ja aujärje ära? Mjawiitmata lasseb ta ülempreestrid ja kirjatundjad oma lossi tulla; need kostawad kindlaste:

„Messias peab Betlemmas sündima“.

Nüüd kutsjub Herodeses targad oma juurde; salaja pärib ta neilt järele, millal nad teele tulnud ja tähe leidnud; ära lastes ütles ta:

„Jah, minge, kuulake öieti hästi sellest Sapsukestest järele ja kui teie Teda leidnud olete, siis andke ka minule teada, et ma Teda kumardama lähaks“.

Targad lubawad seda. Ega nemad tea, mis kurikawalus Herodesese südames pesiteles.

Gilja öhtul sõidawad targad Jeruusalemmast wälja. Ööpimeduses edasi rutates arutawad nad isekeskis, kudas küll Betlemma laste hulgas Jeesust ära tunda. Korraga, oh õnne! märkawad nad taewa peal sellesama tähe, mis neid hommiku- maalt siia juhatas. Önnetundel ruttawad nad tähe järele ja astuwad majakesesse, mille kohal täht hiilgab.

Ömmelikud targad. Taewatäht juhtis nad igawese Glu- tähe, terwe maailma Teejuhi juurde. Uga ka meie ei wõi kaebada, et meil teejuhti ei ole. Sapsepõlwes näeme taewalikku örnust oma ema silmadest, saame kaunist juhatusi kirikust ja kristlikust koolist; kõik sihiwad selle poole, et meie heaks inimeseks kaswaksime ja aru saaksime, et Jeesus oma eluga, tegu- dega ja õpetusega meie Teejuht ja Täht on.

Targad kumardawad Sapsukest. Kui suur usk neil oli! Mõni teine oleks kehwa maja ja ümbritsewat waesust nähes ütelnud:

„Ei nõnda kehwa rahwa laps ole kellegi Kuningas ja maa- ilma Kumastaja. Kuningad sünniwad lossides, kus siid ja samet“.

Jah, nõnda otjustawad mitmed, sest et nende silmas üks- nes see hinnas on, mis hiilgab. Targad teawad, et tõsine waimusuurus tihti kehwa kuue all seisab. Beame seda meeles! Kaswas ju inimeseks saanud Jumal kehwise kessel üles; ta

esimene puhkepait oli põhk, ta esimene ihukate — juhtuvad riidehilbud. Ja ap. Paulus oli ka iluta, haiglase olekuga mees; aga misjugune juurus seisis selle kehva välise koore all, misjugune vägewus!

Targad kumardavad, waatawad ja imestawad; imestawad ka Joosep ja Maria rikkaid mehi nähes. Mis tundis küll nende süda! Ja kui targad oma reisikastid lahti wõtawad ning kingituseks kulda, wiirukit ja mirri Maria kätte annawad, siis on küll wanemad imestusest päris tummad!

Aga siin töötas Jumala Gestiure. Peagi läks kehwal perekonnal kulda tarwis: ta pidi ju Egiptusemaale asuma ja siin kaua aega elama. Ja wiiruki ning mirri armsa lõhnaga wõis Maria tihti oma kehwa elutuba meeldivaks teha.

Kingitus on asi, mis mõlemile poolele rõõmu teeb. See on kingitust saada, armsam anda. Jutustan ühe loo waesest kingjepast, kes Brantsusemaal Marseille linnas elas.

Ühe jõululaupäewa õhtul luges wana Martin piiblit ja jäi mõtlema:

„See kui Kristus täna oleks sündinud, küll ma Dale ka midagi kingiks!“

Ja wanakese film peatas riivli peal, kus paar uusi ilusaid lapselinki seisis.

„Küll Jeesuse ema rõõmustaks, kui ma ta Pojale need ilusad kingad wiiks! Aga, ma rumal, mis ma unistan! Ous Kristusesele mu tööd wõi mu musta tuba tarwis!“

Tufastus tuli Martini peale; korraga kuuleb ta kedagi tasase, armsa häälega sofiistawat:

„Martin! Homme hommiku lähen Ma su töötoast mööda!“

Wanake kohkus ja ärkas. „See oli tõeste Kristusese heal“, mõtles ta.

Teisel hommikul pühkis ta oma toakese puhtaks, pani kohwi tulele ja istus akna juurde Kristusust ootama. Ta oli julge, et Kristusese ära tunneb: kirikus seisab ju mitu Kristusese pilti.

Esimene, kes uulitsale tuli, oli waene uulitsapühkija. Kehw riie ei annud kuigi palju sooja, mees lõdises külma käes ja pühkis, pekis wahel käsi kokku, tampis jalgadega, et sooja saaks ja pühkis jälle.

„Waefekesele kuluks küll tasfitäis sooja kohwi ära!“ mõtles Martin ja koputas akna pihta.

Uulitsapühkija meel oli ütlemata hea, kui kingsepa juurest soojendatud kehaga tulles jälle oma tööd wõis jatkata. Ja ka kingsep tundis rõõmu akna juures meest waadates ja Kristust oodates.

Martin näeb ühe naesterahwa, kellel fitijakk seljas ja räbala rätiku fiske mäsitud laps süles on: ema ise on külma käes sinine, aga püüab oma hingeauruga lapsi nagu soojendada. Martini süda tõmbas kaastundmuse ja haleduse käes kokku; ta tegi akna lahti ja hüüdis:

„Dlete haige?“

„Jah, ma ruttan haigemajasse! Su meid seal ikka wastu wõetakse. Mees läks kolme kuu eest merele, lubas jõuluks koju tulla, aga ei tulnud. . . Mul lõppes raha otsa, puudus tegi haigeks, nüüd ruttan hospidali“. . .

„Waene inimene!“ õhkas Martin osawõtlikult. „Õht soowite tasfitäis kohwi, mul praegu tulel. . . Ei? . . . Noh, tulge ometi tuppa, soojendage jalgu. . . Tapsese annan ma piima. Sooh! Eubage laps mu kätte, ma ju hoida oskan. . . omal olid lapsed. Mis ilus laps ta on. . . paled punased. . . aga, näe, jalad paljad. . . Dlete kingad ära kaotanud?“

„Mul neid ei olnudki“, wastas ema kurwalt.

„Noh, waat kus hea juhtumine! ja mul just paar lapsekingi on. . . wististe parajad“.

Wana kingsepp wõttis riuilist needsamad uued kingad, mis ta õhtul walmis oli Kristusele kingima. Olid parajad. Waene naesterahwas oli tänulik ja õnnelik; rõõmust hoowawa südamega jättis ta jumalaga. Ja Martin tundis, et seegi juhtumine ta pühadetujule sada korda mõnu juurde lisas. Gustilikult wilistades istus ta jälle akna juurde Kristust ootama.

Süba oli hommit mööda, uulitsal sammusid inimesed; noori ja wanu, tõblisi, madruseid ja muud rahwast läks Martini aknast mööda, aga Kristust ta nende hulgas ei näinud.

Martini naeruline nagu meelitas ka kerjusid ligi; igaüks sai natukene, aga ka nende seas ei olnud Kristust.

Õhtu jõudis kätte; pimeduse pärast ei wõinud häste enam inimeste näguks näha. Martin oli tüdinenud ja wäsinud. Ta

hakkas wiimati oma lapsikuse üle naerma ja läks õhtuoodet walmistama.

„See õeldi ju läbi une, et Kristus pidi tulema“, trööstis ta ennast ja tundis siiski kahju, et Ta ei tulnud.

Peagi uinus ta magama. Ja nüüd nägi ta, et külalisi hulgana tuli; ta wäike tuba oli wiimati tungil wõeraid täis. Kõik enne nähtud näod: näe, uulitsapühkija, wõeras naesterahwas lapsega; näe, kerjused kõik, kellele ta päewal andis; näe, naabrid, kellega ta lahkeste juttu ajas, lapsed, kellega ta mängis. . . Kõik on siin; kõik käiwad naerusel näol Martini woodi ees, waatawad imearmsalt ta otsa ja küsiwad:

„Kas sa mind enam ei tunne? Kas sa mind ei näinud?“

„Kes teie olete?“ küsis Martin imestuses wastu.

Nüüd lähew wäikene laps, kellele ta hommikul uued kingad kinkis, tema wana piibli juurde, mille ta laua peale lahti oli unustanud ja näitab oma pisukeste sõrmega esiti ühe koha peale, kus need sõnad seisawad:

„Ja kui keegi ühe niisuguse lapsukeste Minu nimel wastu wõtab, see wõtab Mind wastu“, siis teise koha peale: „Mul on nälg olnud ja teie olete Mulle süüa annud; Mul on janu olnud ja teie olete Mind jootnud; Mina olen wõeras olnud ja teie olete Mind koristanud;“ ja weel edasi: „Mis teie iial olete teinud ühele nendestaste Mu wähemate wendade seas, seda olete teie Minule teinud“. — — — — —

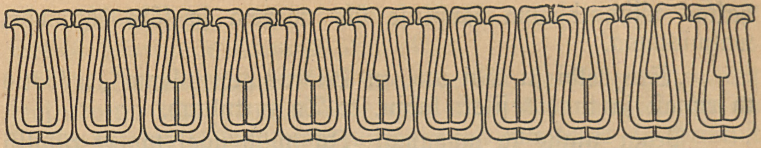
Siin seisab terwe jõulurõõm, siin seisab teejuhtija täht. . . Selgeste, armsaste, meelitawalt paistab ta. Kristus elab igaweste meie keskel, taewatee täht ei kustu.

Tõttagem ta järele!

Kinkige Kristusesele, mis kellegil on, kinkige iseennast ja teile saab siin suur saladus awalikuks, mida tuhanded omandada tahtnud ja mitte saanud. See saladus on — õnnelik elu.

Prantsuse õpetaja A. Dekoppeti kõne.

Elu laul uueks aastaks.

Ära kurda kurwal keelel :
„Elu-une wiirastus!“
Suikun'd hing käib surma teedel,
Sest tal puudub paleus.

Suur eesmärk on elul' antuð,
Hauð ei ole mitte see.
Sõnad: Põrm saab põrmu pantuð !
Pole õelduð hingele.

Wõta kokku terwe rammu, —
Waba lõbust, kurbtusest, —
Tõõta, et sind leiaks sammu
Homme eelpool tänasest !

Teadus — lai; kuid käigul kiirel
Ruttab aeg; ja ehk küll teeb
Süda kindlaks end, kuid siiski
Rinnas surma kella lööb.

Ehk küll waenu wäli kole,
Siiski elu wõitluses
Ära arg ja tüim sa ole :
Näita end, kui wägimees !

Tulewik on tuhm ja tume !
Surnuið matku minewik !
Tõõta wahwalt taewa abil :
Õnne annab olewik !

Haua tagant meie kätte
Kostab kadunute heal,
Et ka surres wõime jätta
Jälgi aja liiwa peal.

Jälgi, mille najal wahest
Elu-merel eksin'd wend
Kadun'd tee wõib leida uuest,
Hädas kindlustada end.

Wennad ! Süda rindu wõtke
Saatusega wõideldes ;
Ikka edasi te' tõtke
Kustumata lootuses !

H. Longfellow'i järele pr. W. W.

Üks öö Juudamaal.

Prantsuse kirjaniku Arman Silbestri jutustus.

I.

Juudamaa viibib waitse öö hõlmas. See oli sel hallil ajal, kui rahwa usk ja lootus kindel oli, kui ta waimustuses saladusliku tulewiku poole tungis, kui tal ainsats teejuhiks prohwetite kuulutused oliwad. Nimetatud öö oli selge, täis üleüldist rahu. Ohus ei olnud vähematki liikumist. Tähed särasid tumesinisel taewawõlwil kui suremata filmad, milles pisarad läigiwad; ei, nad tuletawad ennem kuldseid naelapeasid meelde, millega taewawõlw on üle maailma teadmata talasite külge finni löödud. See awaldas wägemust, mille ees maa nagu palwelikus waituses wiibis. Gemal wilkusid mõned reisi-jate wõi karjaste tuled ja suits tungis ohwrisuitsuna ülesse, saladuslike taewa poole. Wiigipuu lehed täitsid päewapalawuse ja yöjaheduse wahetusel hea lõhnaga õhu.

Ojakese kaldal istub noormees oma noore sõbranaga. Mõlemad nutawad ärdasti ööwaituses; nende kurtmine on waitsem weel, kui waitese ojakese wulin. Miks nad nutawad? Miks on nad õnnetumad, kuna nad üksksteist armastawad? Jah, saatus segab nende õnne. Mõlemad on noored ja ilusad, mõlemad maitsewad ka esimese armastuse juures esimest, kibedat walu.

Nooremehe nimi on Rawatal, neiu nimi Lea. Üks on ühest, teine teisest suguwõsast pärit ja need suguwõsad peawad isekeskis waigistamata waenu. Omaste juures ei wõinud nende õnnest juttugi olla. Nad jooksiwad üheskoos isa kodust ära, kuhu — seda nad isegi ei teadnud. Nad tundsiwad üksnes, et neil üheskoos hea on. Teest wäsinud puhkawad nad nüüd ojakese kaldal ja peawad aru.

„Ma armastan sind surmani!“ sosistab noormees neiu juukseid silitades. Sedasama tõendab ka neiu ja lasseb oma pea sõbra õlale vajuda.

See oli nende lõpulist otsus. Nad ei kõnele nüüd enam, nad mõtleksid ainult. Nende mõtted tungisid Jumala juurde, kes ükfi neile abi mõis anda, selle hea ja armastuse Jumala juurde, kes ka kannatuses õnne annab. Meile näitas, et nende kurbtus terwet loodust liigutab, et ümberringi kõik neile trööstisõnu sosistawad. Nad waatawad üksteise silma, naeratawad läbi pisarate, rõõmustasid, et nad üheskoos on ja unustasid ära, et lahkumise minut neid seljataga varitseb.

Korruga segas õõ waiakust iseäralik kõmin. Kostusid kandlite healed, inimesed laulsid mängule kaasa. See oli üks mõiduhümnus, mille sõnadest noored inimesed weel aru ei saanud. Rahutumalt waatasid nad sinna poole, kust kõmin ja healed kostusid ja nägiwad teekäijate hulka, kelle ees laulu- ja mängumehed käisid.

Noorte inimeste argtus muutus uudishimuks. Nad wõtsid üksteise käest kinni ja läksid tulejatele wastu.

II.

See oli üks suurepäraline rong. Wanad, hallid mehed, kes kallisid, kullaga ja pärlitega ilustatud kuubesid kandsid, käisid pühalikult rongi keskel ja laulsid. Nende järel sammusid orjad ja kamelid ajajad. Weoloomad kandsid rasteid pakkisid. Wiiruki lõhn täitis õhku, suitsetamise pannide tuli walgustas reisijatele teed. Kõik awaldas suurust ja rikkust.

Seal oli julgust ühe wanamehe käest küsida, kuhu nad lähewad. Wanate naeratas lahkesti.

„Meie oleme targad Hommitumaalt ja läheme Betlemas sündinud Jumalat kumardama. Waata laps, see täht on Tema täht. Selle järele jõuame meie kohale.“

Nawatal ja Lea waatasid näidatud tähe poole. Kurwalt waatasid nad siis üks teise otja; see ei olnud see täht, mida nad oma õnnetäheks pidasid ja mille poole nad igatsedes oliwad õõsetel waatanud. Ja jälle waatasid nad imeliku tähe peale ja mõtleksid: „Wõi see ongi see uus Jumal!“

„Oh lubate meid ka kaasa tulla?“ küsis Nawatal aralt. Wanamees pidas teistega pisut aru. Siis küsis ta:

„On teil ka andeid Sellele tuua, keda teie meie kaapas kumardama tahate tulla?“

„Muud warandust meil ei ole, kui meie armastus“, vastas noormees.

„Ja need lillekesed ka“, näitas Bea lillekestekimbu peale, mis ta juukseid ehtis.

Banadmehed hakkasid pahaselt naerma.

„Lapsed, kas teie hakkate meid narrima!“ ütles wiimaks see, kellega nad juttu alustasid. „Teie wist ei tea, kes meie oleme? Meie oleme maailma wõimsad ja wägewad, meie oleme õpetatud targad. Mis teiesugused rumalad meie kaapas teha mõistavad? Teie armastus ja lilled — mis Jumal nendega teeb? Neid ei ole Tal tarwis. Meie wiime Tale kingituseks kõige kallimad nikerdujetööd, kõige kaunimad lõhna- rohud, kulda, wiirukit, mirri. Meile on loodusesaladused kõit awalikud. Jumalaga!“

Ühe rong liikus edasi. Nawatal ja Bea olivad seesugusest alandusest nagu uimased. Segase pilguga silmitsesiwad nad pimedusesse kaduwaid inimesi ja meeloomi. Üksteise käest kõwaste kinni hoides seisid nad ühe koha peal.

III.

Nende kohmetust kaotas üks teine rahwahulk. Misugune suur wähe oli selle ja esimese hulga wahel! Need olivad poolhalasti, närudes ja paljajalu. Ja nematti laulsiwad, aga laulul ei olnud seda kustlikku ilu, mis esimese salga laulul. See laul oli lihtne rahwalaul; läbilõikawalt lasti sinna hulka karjapasuna healt. Nende lihtsate inimeste hulgas wiibisiwad naesed ja lapsed, kõigil oli midagi käes: kellel lilleke, kellel puuoksjake wõi wiigikobarad, kellel kausj sooja piimaga. Need olivad karjased, kes ka Jumala maa peale tulemisest olivad kuulda saanud.

Salgajuht oli armsa näoga noormees; filmades säras tal salatuli, mis sifemisest jõust ja waimukindlusest tunnistust andis. Tema poole pööras Nawatal küsimusega:

„Kas teie ka uut Jumalat kumardama lähete?“

Noormees waatas walju pilguga küsija otsa ja ütles tõsiselt:

„Mitte uus Jumal ei ole sündinud, waid igawene elaw Jumal tuli maa peale uut seadust looma, mis maailma algamisest tõotatud on“.

Sel ajal, kui mehed juttu ajasid, piirasid wõerad naesterahwad Vea ümber ja filmitsefid teda kaastundmusega.

„Eh! tahad süüa wõi juua?“ küsisid nad.

Kurwalt wangutas tütarlaps pead.

„Mina teitest aru ei saa, kõneles keegi keskealine, haruldase lahke näoga naesterahwas. „Armastate üksteist ja kannatate. Tulge meiega ühes“.

Nawatal ja Veal läksiwad röömuga kaasa. Nende südamesse tärkas piirama usaldus wõeraste vastu. Waesed on alati pehmema südamega, kui rikkad. Siin õnnetumas maailmas teeb ju häda, wiletsus ja waesus inimesi wendadeks ja õdedeks.

IV.

Ma ei hakka seda kirjeldama, mis nad leidsiwad. Sajad ja tuhanded korrad on sellest kirjutatud, kudas laudas sõimes, looma põhu peal, jumalik Sapsukene oma Oma walwawa filma all puhkas. Jah, wäikene Zeesus magas, kui karjased ja nendega teel ühinenud sõbrad sisse astusiwad. Müüid seisiwad nad kartlikult siin koopas, siin esimeses kirikus, kust termele maailmale usuwalgus wälja woolas. Jumalik Sapsukene oli juba hull aega maganud. Targad ei jõudnud Ta ärkamist ära oodata, sest et neil oli tarwis linna rutata. Nad ei saanud Selle filmaselgust näha, Keda nad kumardasid. Nende kallid anded kui wäärtusetu asjad seisid mullast põranda peal, koitanud sõime juures hunnikus. Ei Neitsi, ei ta wana, kihlatud mees, ei härg ega eesel pidanud nendest kingitustest suuremat lugu.

Veal langes püha puhkepaiga ette põlwili ja wiimast lillkest juukste seesse wälja wõttes, sirutas ta selle tänutundel Sapsukese poole. Müüid sündis imeasi. Sapsukese kulmu liikusiwad, imelikud, armsad filmakesed waatasid nõiduwal pilgul põlwitaja otsa; wäikese juukese ümber lehwis röömustaw naeratus, pealest piiras imewalgus. Närtsinud roosidõrke muutus elawaks lilleks. Jumalat, kes kulla ja kallikiwide vastu kurdiks jäi, röömustas lihne, närtsin põllulilleke, mida Veal oma õnnetust unustades Lemale ulatas.

Kõik seisiwad pühalikus röömuujoomastuses. Kõik tundsiwad, et maailma Jumal tuli, kes armulik on ja puhast armastust kalliks peab.

Jõulupuualune kõne foolilastele.

Seft waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõigile rahwale peab saama, sest teil on täna Taaweti linnas Vunastaja sündinud, kes on Issand Kristus. (L. 2, 10. 11.)

Armsjad lapsed! Neid rõõmukuulutuse sõnu ütles Kristuse sündimise ööl ingel Betlemma karjastele.

Ja tõeste suur oli rõõm, kirjeldamata õnnetundmus, mis inimestel siis oli, kui wiietuhande aastase ooteaja järele See sündis, Keda esiisa Madamale oli töötatud.

5500 a. olid inimesed patu pilkses pimeduses, käisid warjuriigis; 5500 a. läksid kõik inimesed õiged ja ülekohtused alla surmariiki; 42 inimesepõlwe pidid ainult töötatud Vunastaja ootusega leppima, ilma et Keda näha oleks saanud.

Ja nüüd ometigi sündis See, Kelle tulemist igal pool oodati: Jumal sai inimeseks, et inimest uuendada; Ta wõttis inimest oma õlale, et „Issa juure wiia ja taewawägedega ühendada“. Kurjad waimud wärisewad, aga need, kes põrgus wangis on, rõõmustelewad: ärapääsmine on ligi!

Taewariik, halastuse, wennaliku armastuse ja rahuriik on ligi, uks sinna on kõigile lahti tehtud, tee sinna on kõigile kätte näidatud: kõik, kes Vunastaja sõna peawad, seisawad seal ühes; kõige kuulsam kuningas ja tema wiimne lihtne sõjamees, kõige esimene miljonär ja kõige armetum sandike, igauks saab palga oma tegude järele.

Eks wõi siis nüüd, kui kõik taewa kodakondsed suurt rõõmu-püha peawad ja diskawad, ka kõik maapealsed loomad rõõmsad olla, sest see kallis püha on käes, sest õiguse Päike on nüüd kõrge päewa tõusme poolt tulnud ja ei lähe ial enam looja.

Küll katawad praegu rasked sõjapilved jõulutaewast. Ju kolmat korda sünnib Jõululapsuke keset kanget sõja kära. Kirjeldamata on see wiletsus, mis sõda rahwastele on toonud, ülesarvamata haawad, mis ta raudne käsi on löönud. . .

Kuid just sellepärast lähneb meile Jõululapsuke aast-aastalt ikka armsamaks, mida suuremaks wiletsus kasvab, et just Tema ainnke on see, kes meile kurwal, walusal ajal tõsist tröösti toob. Tema tuleb ikka jälle meie juurde, kui wäike lapsuke, et meie kurwastust jagada. Ta näitab ikka ja ikka, et Ta meiega on, et Ta meid südamest armastab ja ka tõeste aitab. Jah, kui suur trööst meile, et jõulutäheke ka läbi sõja hädapilwe meile paistab, uut lootust äratab :

„Urge kartke mitte!“

Armsad lapsed! Ka teie mälestate täna Jõululapsukest. Et läheme siis nüüd waimus Betlemma karjalauta, kus see maailma Walitseja mähkmetesse mähitult on magamas ja sõimes puhkamas. Mis ütleb meile see weike lapsuke, mis pakub meile Ta pisuke kääke?

Lapsed! Kolm kuld õuna kingib täna teile igaleühel Jõululapsuke. Need on Ta taewast teile kaasa toonud.

Teie olete nüüd, kallil pühadeajal, soojas toas, jõulukuuse ümber koos, pea igaihel teie seast on armastajad wanemad, kes teie eest südamelikku hoolt kannawad, teile kõiki tarwilikku asju annawad. Igaühel teist enamaste lähneb lapsepõlv mureta mööda, teil ei ole waja ühtegi mõelda, mis teie peate homme sööma ja jooma ja selga panema.

Uga tuletage ka seda meelde, et kallil pühade ajal palju neid lapsi on, kel enam wanemaid ja hoolekandjaid kufagil ei ole, et palju lapsi ilmas on, kel ühtegi peawarju ja ulualust ei ole, kus nad oma külmanud liikmeid wõiks soojendada. . .

Ja kui suureks on nende waeste laste arv sõja ajal tõusnud.

Jah, on palju niisuguseid õnnetumaid. Nende wiletsus ja häda on kirjeldamata, nende nutupisarad ära arvamata. . . Nüüd siis, lapsed, pea ikka meeles, et ka Unastaja waesufes

sündis; Tema mälestuseks ära tõuka ühtegi õnnetumat enesest ära. Nita oma jõudu mööda igat ühte, seda tasub sulle Jumal saja ja tuhande võrra. Õndsad on armulised, sest nemad peavad armu saama! . . . See on esimene Jõululapsuse kuuldus.

Astume nüüd waimus edasi, Betlemmast Naatsareti linna, kus maailma Sunastaja üles kaswab. Kuuka ewangeliumist loeme meie: „Ja Lapsuke kaswas ja sai kangetks waimus, täis tarkust, ja kuulis nende (s. o. oma wanemate) sõna ja kaswas armus Jumala ja inimeste juures“.

Lapsed, eks see ole jällegi suur eeskuju teile! Sunastaja, taewa ja maa Kuningas, kuulab oma lihaste kasuwanemate sõna. Eks anna ta sellega eeskuju, et ka teie oma wanemate ja õpetajate sõna peate kuulma. Meiad soowivad teile head. Kui teie seda meeles peate, siis on teil kerge oma kaswatajate tahtmist täita.

Wõib küll olla, et teie ei saa igast oma wanemate ja juhatajate püüdest aru, olgugi, et see teile kasu peab tooma, aga pidage ka seda meeles, et teie ja nende eluaastate wahel suur wahet on, et paljugi, millest teil weel aimugi ei ole, nendel selgeste näha ja teada on.

Niisama peame meie inimesed, kõi endid Jumala tahtmise alla alandama. Tema on Kõigeteadja, meie aga ei tea sedagi, mis homne päew meile wõib tuua. Tema on meie Isa taewas. Ta soowib meile, oma lastele, head ja annab ka seda weel rohkemal määdul, kui maapealne isa wõib anda. Seda meeles pidades, alandagem ennast taewa Isa tahtmise alla ilma nurinata, wõlde: „Sinu tahtmine sündku“. . .

Kui teie lapsed wanemaid tähele panete, neid austate, siis käib teie käsi hästi, sest:

„tapud tõuswad tamme najal,
lapselt mees saab meeste rajal“.

Teie kaswate tarkuses, teie olete siis armsad Jumala ja inimeste meelest. Waadake, niisugust alanduse, tasanduse, armastuse ja sõnakuulmise eeskuju annab teile Jõululapsuke.

Oh katsjuge siis Tema jälgil käia!.. See on Tema teine kuldõun.

Väheme veel waimus Õlimäele, kus jumalik Õpetaja oma jüingritega istub; istkem Tema jalgade ette maha, pangem tähele Tema sõnu. Tema jutustab, kuidas üks inimene wõerale maale minnes, kõi oma waranduse oma sulastele ära jagas, igaihele tema jõudu mööda. Ja kui ta hulga aja pärast tagasi tuli, leidis ta, et kaks sulast saadud raha tööga kaks korda suurendanud oliwad, kuna üks oma raha mulla sisse mattis ja pärast ta isandale kasuta tagasi tõi. Isand ütles talle:

„Sina tige ja laisk sulane! Sa oleksid pidanud mu raha andma rahawahetajate kätte, et ma kasuga enese oma jälle kätte saanud oleks. Seepärast wõtke talent tema käest ära. Ja kõlbmata sulane heitke wälja kõige sügawama pimeduse sisse, seal peab olema hulgumine ja hammaste kiristamine“ (Matt. 25, 14—30).

Armsjad lapsed! Mis tähendab see õpetusesõna?

Aga waata. Isand kes oma warandust jagas, on Jumal, sulased oleme meie. Igaühele annab Jumal mõistuse kaasa, igaihte ehitab Jumal waimuannetega, nii kui kellegi jõud kannab, ja saadab teda siis maailma, et inimene, siin elades, neid Jumala andeid kasulikult pruugiks ja oma eluga Tema nime austaks.

Kuld saab ainult siis oma hiilguse ja wäärtuse kätte, kui ta sulatisahjust läbi käib; toore tombuna ei ole tal pooltki seda wäärtust. Ka inimene peab oma Jumalast antud waimuandeid õppimise-tulega puhastama ja kasvatama, et nende abil poole juurde teenida. Täewaiša rahulolemist omandada, igawese rõõmu sisse minna.

Aga häda fellele, kes oma elupäewad laiskuses mööda saadab! Esiteks on tema maapealne elujärg wilets, sest „uni ei anna uuta kuube, magamine maani särki“ ja „laisk jõõb lõunat leiwata“; teiseks on tal ka igawese Kohtumõistja ees kõigist wabandustest hoolimata, nuhtlus oodata.

Waatke, lapsed, nii õpetab Isand. See on tema kolmas kuldõun. Need kallid õunad on kolme hõbe waagna peal.

Kirikus, koolis ja kodus õpetatakse teid ikka heale teele ja sõnakuulmisele; teile näidatakse palju ja seletatakse palju, millest teil enne aimu ei olnud; teie filmaring saab õppides hoopis laiemaks, teie meel ja mõistus kangemaks, teie väärtus palju suuremaks, teie süda paremaks.

Ja nii kasvategi suureks ning saate ausateks, häädeks ja edasipüüdjateks inimesteks, kes on Jumalale auks, wanematele ja kasvatajatele hääks meeleks, oma kogudusele ja isamaale kasuks.

Äga, lapsed, veel üks asi: õppimine ei ole mitte kerge töö! Waimuharimine sünnib ainult wäsimata hoole läbi. Olgu lapsel nii hea pea, kui tahes, aga kui tale laiskuse rooste külge lööb, siis on taft raske asja saada, kuna hoopis kõhne-
mate waimuannetega inimesest kange hoole ja edasipüüdmise läbi palju rohkem võib wälja tulla.

Wana sõna ütleb õieti: õppimise juur on wiha, aga wili magus. Sellepärast ütlen ma ka teile: elu on wõitlus ja igalüks on Jumala abiga oma õnne sepp, sest kes edasi püüab, seda arwitaab ka Jumal.

Mälestage, et noorus teie külwiaeg on. Mis keegi külmab, seda ta ka lõikab. Wihake kõigest südamest laiskust ja hooletust, mis kõige pattude ema on. Väisk jäeb ka sellestki ilma, mis tal on.

Õidage meeles, kuidas Jhsand ütles, et „pistku üle oled ja ustaw olnud, palju üle tahan ma sind panna“. Käige ikka Jõululapse õpetuse järele! Püüdke niisamasugused olla, nagu Temagi on, puhtasüdamelised, alandlikud, truud ja usinad, et Ta ka teile ütleks: „Raske lapsukesed Minu juurde tulla sest niisuguste pärast on taewariik“ (Mark. 10, 14). Nõnda siis: tüdimata edasi, kõiges mis hea ja armas.

Soowin siis teile kõigile häid pühi ja õnneliku uut aastat, uut julgust, uut jõudu ja edasijõudmist õppimises, sest õppimine on õnneliku elu alus ja nurgakivi. Äрге taewa Jsa unustage palumast, et Ta teile uuel aastal waimuwäge ja jõudu annaks õpetuse fees edasi jõuda.

Pr. A. Saar.

Kolm puud.

Kui lapsuke Jeesus oli sündinud ja mähkmete sisse mähitud ja Betlemma koopas puhkas, siis tulid koopa ette muude loodud asjade seas ka kolm puud Teda kumardama ja ennast Temale andeks pakkuma: palm, kibuwits ja kuusk.

Uhkelt astus palmipuu koopa ette: ta tüwi oli sirge, sale ja kõrge; ta latw tõusis ülesse kõrgesse: näis, nagu ei oleks ta oma uhket pead weel kellegi ees kumardanud. Eneseteadwalt, nagu kõikide lõunamaa puude kuningas, astus ta koopa suu ette ja ütles:

„Terwitan Sind, Sa jumalik Lapsuke! Suur ja imelik on saatus, mis Sind siin maa peal ootab. Kõik kumardawad Sind: tähe järele tulewad wõeramaa targad, siit ligidalt tulewad karjased ja heitwad ennast Sinu jalgade ette, siis tulewad terwed rahwahulgad ja wõtwad Sind, kui oma kuningat wastu. Ja kui siis nad Sind, kui kuninglikku printsi, Sinu tulewasse pealinna saatwad, kui nad hõisates ja „hosianna“ hüüdes oma oma riided Sinu ette laotawad ja oma käed Sinu poole sirutawad, siis hoidwad nad minu oksti käes, sest ainult mina, kes ma kõikide puude kuningas olen, kõlban selleks, et Sinu kuninglikku teekonda ehtida ja Sinule kõlblikuks aumärgiks saada. Wõta siis minu austamine wastu ja tunnista mind Oma puuks, ja siis ma ehin oma oksadega kõik Sinu elurajad“.

Äga Lapsuke koopas wastas female:

„Tänan sind sinu terwifuse eest, sa tore palmipuu, aga Oma puuks ei wõi Ma sind mitte tunnistada. Sul on selleks liiga wähe alandust. Mitte, kui üks kuningas, pole Ma siia ilma sündinud; ja kui ka inimesed tahawad Mind mõnikord

kuningaks tõsta, siis teewad nad seda eksikombel. Ei ole Mul siis ka tarwis neid ehteid, mida kuningad tarwitawad: ei kallid riideid, kulla ja hõbedaga ehitatud, ei toredaid lossisid weel toredamate aedadega ümberpiiratuid, kus sinu sarnased puud oma latwi ülesse sinawa taewa poole tõstwad. Minu elurada on waese Inimesepoja elurada. Minule antakse ainult ohakaid ja kibuwitsu; kuhu peaksin Mina siis sind kõige toredusega panema? Weel kord tänan sind, ja siis mine tagasi sinna, kus sinu päris paik on — kuningate ja würsfide aedadesse; ole nende uhkuseks, kes ise uhked on“.

Siis astus koopa ette wäike, madal, krässis, põesa sarnane kibuwits. Ta oli üleni wäikeste roosakarwa õilmetega kaetud ja tema magus lõhn tungis wägisi koopa sisse kuni Lapsukese sõimeni. Kibuwits kumardas sügawaste sõimes puhkawa Lapsukese ette ja ütles:

„Terwitan Sind, Sa jumalik Lapsuke, kes Sa nii pimedas ja mustas koopas oled sündinud ja kes Sa nii wäetimas elajate sõimes oled sunnitud puhkama! Aga mina olen just niisuguste wiletsate kohtade ehe. Rikkad häwitawad mind ilma armuheitmata oma toredate elumajade ligidalt ja waaf', ma lähen waeste juurde, nende juurde, kellel pole jõudu ja wõimust oma ümbruskonda muu toredusega ehtida. Ja kust teised puud kõik uhkeste ära faganewad, seal kaswan mina ka kõige wäesema hurtsiku akna all, et igaüks, olgu ta nii waene ja põlatud kui tahes, wõiks minu ilusaid õilmeid silmitseda ja minu magusat lõhna maitsta. Ma olen nagu loodud Sinu wiletsale elusatusele, wõta siis mind wastu ja tunnista mind Oma puuks“.

Aga Lapsuke koopas wastas temale:

„Tänan ka sind, sa alandlik põesas, sinu terwituse eest, aga Oma puuks ei wõi Ma ka sind mitte tunnistada. Tõeste, ilusad on sinu õilmed ja magus Su lõhn, aga, kahjuks, on sinu iludus petlik. Iga sinu õilme all seisab peidus teraw okas. Ainult sinu wälimus on kena, aga seest sa oled inetu. Sa

oled waenulik igäühele, olgu ta su sõber wõi waenlane. Sa ei tee wahet, kas inimene sind paitades silitab, wõi tahab sind wägiwallaga kiskuda ja murda: sa forkad ühte ja feist. Meie teed ei lähe mitte ühte: Mina olen wäljaspoolt seesama, mis Ma südamest olen, ja seespoolt niisamasugune, kui Ma wäljaspoolt paistan; Mina olen alati õigus ja tõde. Meie ei sünni sinuga kokku. Tõsi küll, Ma näen Oma waimus ette, et tume elusaatus paneb meid üksteisega kokku, aga sa tuled Minu juurde Minu surmatunnil. Mine, Ma tunnen hirmu sinu ees: Ma näen Oma weretilksid sinu punaste õilmete all. Sa teed Mulle walu, mine!“

Ja kibuwits kadus.

Siis astus koopa ette kuusk, kes kaugelt põhjamaalt oli tulnud. Weel oli ta okste peal walget lund näha, mida ta oma kaugelt kodumaalt oli kaasa toonud ja mida lõunamaa päikese-
paiste pole suutnud ära sulatada. Ehk ta oksad küll natukene pikal teekonnal murdunud olid, aga see ei teinud tale suurt walu: kõik ta säras ja haljendas rõõmu pärast ennast siin soojal maal fundes ja seda Lapsukest enese ees nähes, keda ta oli tulnud nii kaugelt kumardama.

Kõige sügawama alandusega astus ta koopa ette ja ütles:

„Wabanda, armas Lapsuke, et mu häälekahin nii kare on, aga see ei ole mitte minu süü, waid seda on mulle kõwad põhjamaa külmad ja tormid teinud. Aga siiski, et ma küll nii külmalt maalt tulen, on minu terwitused ja õnnesoowid nõndasama soojad, kui siinsete soojamaa puude omad. Ma tulen kaugelt Sulle terwisid tooma, sealt kaugelt lumelagendik-
kudelt, kus kare külm kipub kõik ära wõtma, kus ta ka sagedaste inimeste südamed rinnus kõwaks muudab, nõnda et neid ainult Sinu armas ja kallis nimi wõib soojendada. Ma ei wõi Sulle midagi meelitawat pakkuda; ma tean, et minu õhk on jahe, minu oksad on karedad ja forkawad. Ainult ühte ma wõin Sulle anda: minu igawest haljust, seda lõpmata elu,

mida Sinu helde Jsa mulle on annud. Seda sisemist soojust, mis minu oksad haljad ja elu soontes hoiab ka siis, kui feised minu kodumaa puud talwel ära surewad, seda üksi wõin ma Sinu jalgade ette panna. Kui Sa mu alandlikku palwet ei põlga, siis wõta mind Oma puuks wastu“.

Lapsukese silmad särasid rõõmu pärast, kui lumekibemekesed kuuse okste peal, ja Ta ütles:

„Sind, sa igaweste haljendaw puu, sind Ma tunnistan Oma puuks. Meie eluteed on ühesugused; nagu sina külmal maal külmade tuulte ja tormide käes pead wärisema, nõnda ka Mina pean siit külmade inimeste juurde minema ja nende keskel elama, seni kui nemad Mind maha murravad; nagu sind, nõnda wintsutawad ka Mind elutormid; aga nagu sina ka külma tuule all seistes ei lange, waid ikka ja ikka edasi haljendad, ehk sind ka paks lumi ja kõwa jää katab, nõnda ka Mina: kui Ma ka mõnikord wäljaspoolt karm ja wali paistan, seest Ma alen ikka soe ja haljendan igaweste. Mine siis, sa alandlik põhjamaa puu, oma külmale kodumaale tagasi ja iga kord, kui Ma sünnin ja sõimes puhkan, tuleta oma kodumaa inimestele meelde, et olgu nende ilm ja elu nii külm, kui tahes, siin, selles koopas, on üks soe Päike sündinud, kes warsti ka nende karmi elu tuleb soojendama ja walgustama. Mine ja wii neile enesega Minu õnnistus ja arm“.

Kuusk tuli oma kodumaale tagasi, ja siimaani täidab truuste seda Lapsukese käsku. Iga kord, kui Lapsuke Jeesus koopas sünnib ja sõimes puhkab, tuleb ta meie juurde, astub ta rikka saali ja waese tahmasesse urtsikusse ja igal pool, kus keset pakast talwekülma inimese süda kipub külmaks jääma, tuletab tema oma haljendawate okstega ja särawate tuledega meile seda heledat ja sooja maad meelde, kus Lapsuke, kes siia ilma tuli südameid soojendama ja silmi walgustama, on mähkmete sisse mähitud ja magab sõimes.

Pr. P. Pähkel.

Aruma Lilia.

Wanaaegne wagajutt.

Palestina mägisel maal, Naatsareti ligidal orus, kaswas õrn walge lill. Kuigi ta kellukese-taoline õis ilus oli, arwas ta ise ennast inetuks.

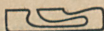
„Ma olen liiaks lihtne . . . täpid õite peal teeks mind palju ilusamaks“, mõtles lillekene. Aga Jumala peale ta ei nurisenud.

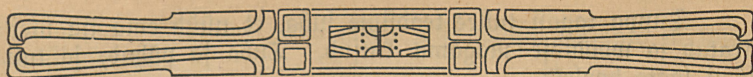
Ja seal maal sündis suur õnnetus, mis lapsed surmas ja wanemad nutma jättis. . . Roomas oli nuttu kuulda. . . Rael nuttis oma laste pärast ja ei tahtnud ennast lasta trööstida. . . Sest lapsed said hukka Jumala waenlase käe läbi.

Sel ajal astus orusse, kus lihtne lillekene kaswas, Naesterahwas, kätel Lapsukest kandes. Ta järel kerkis mägi oru suu ette, et waenlased ligi ei pääsenud.

Naesterahwas wõis oma Poja pärast nüüd küll julge olla, aga Ta nuttis siiski, Ta nuttis teiste emade pärast, kelle lapsed ära tapeti. Ja Ema pisaraid nähes hakkas ka Ta Lapsukene, Ta armas Pojukene nutma.

Õrn lillekene märkas seda. Kaastundlikult sirutas ta enese warre otsas püsti, et õnnetumad teda näeks ja trööstitud saaks. . . Ja waata, Ema ja Pojakese pisarad kukkusid lillekese õie peale: silmapilk muutus see ilusaks kirjuks. . . Aruma lillekese igatsus läks täide.

Walwafe!

Rapsöpöwe mälestus.

„Täna ma juba magama ei jäe“, tõendas wäike Peeter teistele. „Täna walwan ma teiega kas wõi bö otša“.

„Jäed magama!“ tingisid teised wastu.

„Ei jäe!“

„Jõulu õhtul lubasid ka walwata, aga uni wõitis ometigi minu ära“.

Peeter ei hakanud wabandama ega tagasi ajama. Jah, jõulu laupäewõhtul oli ta tõeste nõrk. Kuna teised laua juurde lugema, laulma ja mängima jäid, tahtis ta põhus küljeli olles, neid pisut aega waadata ja siis jälle üles tõusta, aga jäi magama. Teiste naerul ei olnud hommikul otša.

„Aga uue aasta laupäewa bööl walwan ma“, trööstis ennast Peeter.

Ma ei mäleta enam, kust meie selle wiisi wõtsime jõulu ja uueaasta laupäewa bö otša walwata. Aga ilus see walwamine oli; nüüd, wanaeas, on ta luulelisem koht terwes mu pühademälestuses.

Pühaderoad on sõõdud — meil olid nendeks lambaliha supp kimpidega ja praetud worstid; isa istub tüki aega wai- kides laua juures ja kuulab ema lugemist ja laulmist. Aga uni meelitab teda peagi põhku. Siin kuulab ta weel wähe aega ja siis kuulutab nina norin, et ta enam ei kuule.

Rapsed aga istuwad emaga edasi, laulawad ja loewad, mängiwad wahel pähklitega ja põhuga, wõtawad piiblist õnnesalmisi. . . Nõnda see kestab, kuni ema uniseks jääb. Siis ütleb ta lastele:

„Nüüd lähme kuulutame loomadele ka, et suured pühad käes on“.

Ta lõikab leiba küljest kolm suurt tükki, ühe Mustikule, ühe Kõrwile ja ühe utekestele — rohkem loomi meil ei olnud — ja läheme lauta. Quulekit oli jüda-bõsel loomi jõõta, neile pühasid kuulutada.

Tuppa tagasi tulles teadsime juba, et nüüd ema isa üles äratab ja woodisse magama kutsub. Tuba ja põhud, ja tuli jäeti laste hooldeks.

Oli isal kehv teenistuseaeg, siis nimetas ta mõnikord:

„Mis lapsed sest tulest põletavad, õli raiskavad“.

„Ema aga oli igakord meie poolt ja wabandus:

„Ah, üksainus kord aastas pühad on — olgu pühade bögi walge!“

Ja meie jäime oma wäge.

Mängisime päheklitega „rebast“ ja „risti“, tegime põhust „kassi- ja koera-käppasid“, loopisime põhku lakke, hullasime mõnikord nõnda, et põhud pudenesid. Mäng ja hullamiue waheldas end lugemisega; katsusime ka lauldagi — siin oli Mari meie ninamees, ta oli poole talwet kihelkonnakoolis käinud — Peeter ja mina olime nooremad; kuid meie ostasime kõik „Teti skoolu sobiraates“ laulda. Mari käest õppisime. Tegime kõik tembud ära, aga kell oli alles weel üks. Millest nüüd peale hakata?

„Näe, Peetri filmad juba pilus, — tahab magada!“ narris Mari kõige wähemat wenda.

„Pole ühti pilus. Näe!“ Ja Peeter ajas filmad wõimalikult suureks.

„Lähme nüüd Ranna taadi juurde“, andsin ma nõu.

„Lähme, lähme, lähme!“

Paari filmapilguga olime väljas ja jooksisime ranna poole.

Rannataat oli wana meremees, elas umbes pool wersta meist kaugel. Ei olnud tal peret ega loomi, elas üksi, nagu linn metsas. Meie armastasime wanameest sellepärast, et ta meie wastu alati hea oli, suwel õuna wõi porgandi andis, talwet niisama ka suupäraliselt, mis tal olema juhtus.

„Aga mis peaaasi — meie saime temaga ifka juttu. Ta naeris meiega kaasa, keelas meid, kui ülekatte läksime ja alati oli tal üks wõi teine asja- ja ajakohane jutuke käepärast. Ta oli wana meremees, teadis Inghelandist ja Rootsist jutustada; ta oma ütelse järele „sõidaks weelgi merel, aga jalad on kanged“. Oli üks hea mees!“

„Gapsed, pööraised, kuhu teie nõnda hilja tulete“, hurjutas wanake, kui ta saunauksest sisse tormasime.

Meie ei osanud muud, kui üksteise seljataha peita ja naerda. Nüüd saime isegi aru, et ettemõtlemata teo ära tei-

nud olime. Tahtsime juba ufkest jälle wälja tormata ja koju tagasi jooksta.

Wanamees aga pani piibli, mida ta luges, kõrwale, tegi oma kõrwal, pingil, ruumi ja ütles:

„Olete, lapsed, kord tulnud, noh, siis istuge ka. Noh, Peeter, anna mulle kätt! Meie ju ei ole hulgal ajal kokku saanud. Kudas siis täna nõnda hilja weel ülewal olete?“

„Meie walwame uutaastat“, wastasime wõidu.

„Ah, walwate. . . Jah, lapsed, walwamine on hea asi: püüdkte ikka walwata. Mitte üksi meremees ei pea walwama — kõik peaksid walwama. Walwates wõime külad ja linnad ja iseennast päästa. . . Tahate, lapsed, ma jutustan, kudas piisike poisikene walwates terve mere finni pidas?“

„Jutustat, muidugi jutustat“.

„Waat, see sündis Hollandis . . . Hollandis on maa nõnda madal, et meretõuju ajal wesi maale tungib. Nüüd enam ei tungi: rahwas tegi merele tammi ette; laened lastuwad küll tammi taga, aga küla kallale nad ei pääse. See sündis ka ühel uueaasta õhtul. Wäike külapoisike ruttas tammi mööda koju. Neg oli hiline, pimedus ümberringi. Poisike tulewad wanainimeste jutud meelde, et kui meri tammi tagant pääseb, siis uputus tuleb. Teraselt filmab ta tammi ja ruttab koju poole. Korraga, oh hirm! näeb ta, et ühes kohas wesi tammi sisse augu jöönud ja wäikese ojana läbi jookseb. . . Saab ta sel wiisil mõne minuti jooksnud, siis on tamm lõhutud ja küla wee all. Poisik karjus appi, ööpimeduses aga ei kuulnud teda keegi. Mis nüüd teha? Poisik tõmbas oma kasuka seljast, toppis augu ette — peagi aga tõukas wesi kasuka wälja ja jooksis uue hooga. Poisik toppis kasuka uueste tammiaugu sisse ja hakkas seljaga wastu suruma, et weetung kasukat wälja ei wiiks. Öö otsa walwas ja külmetas poisik tammi juures . . . surus seljaga kasukat tammi auku. Ja ta jõudis mere finni hoida. Terve küla päästis ta uputusest. . . Mäete, lapsed, mis terane hool ja walwamine wõib“.

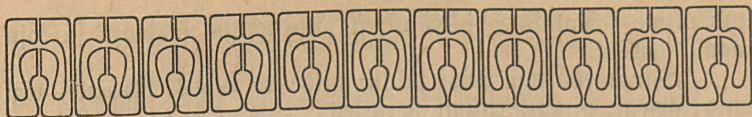

Kui Rannataat meid oma juurest koju lastis, siis manitses ta weel ufse peal:

„Walwate, lapsed, jah, walwate!“

A. Salm.

Päike.

Kuulsat Inglise laulikut Tennissoni tuli jõuluks suurtsugu austaja vaatama. Sai rohkeste juttu aetud ja waieldud.

Ühel päewal läksid nad triiphoonesse, kus Tennissoni lilled kaswasid. Siin tuli külalisel korraga midagi meelde ja ta küsis:

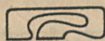
„Ma tahtsin ammu teie käest küsida, mis teie Kristusest arwete?“

Tennisson jäi mõttesse. Siis näitas ta õitsewa roosi peale ja ütles:

„Sedasama on Kristus inimesele, mis sellele päike ja soojus. Kristus on maailma ja ühtlasi ka minu waimu Walgus. Ilma Temata ei oleks mu elul ühtegi eesmärki. Elu enne Kristust ja ilma Temata on külm talwe, hirmus talwe, mis kõik waimuelu ilusad idud ära wõtab. Kui aga oma Kristusega oled, siis tärkawad südamesse õied.“

Nõnda kõneles kuulus Inglise laulik.

Aga mis meie Kristusest arwame?

Kristuse sündimise peale mõteldes.

Preestri G. Petrowi mõtted.

Jälle jõuab Kristuse sündimine, suur püha kätte. Meie pühitseme teda 1916-mat korda.

Waatame eneste peale, siis näeme, et meie sellest ajast kaugel oleme, kus inimeste elu ewangeliumi õpetuse järele käiks. Ei ole siis ime, kui paljud arwawad, nagu ei oleks Kristuse õpetusel jõudu inimeste elu parandada.

„Sigi 2000 aastat on juba ewangeliumi kuulutatud“ kõneleti ühele usklikule „aga misjugune on ristiinimeste elu?“

„Kui nad, kus neid ewangelium juhatab, nõnda halwad on“, wastas usklik, „mis saaks siis neist, kui nad Kristuse õpetust ei teaks? Znimene, kelle filmad haiged, komistab ka päikese walguse ajal; aga kuidas wõib ta kõndida alalises pimeduses?“

Et diete otjustada, kas on inimeste elu Kristuse õpetuse mõjul muutunud, peame wõrdlema, misjugune oli inimeste elu Sunastaja ajal ja misjugune ta nüüd on.

Ära surmud Harkowi ülikooli professori Petrowi kirjatööst „Ewangeliumi ajaloos“, leiame meisterliku pildi, mis Kristuse õpetus on sünnitanud ja weelgi sünnitab. Petrow kirjutab:

„Rooma linn oli Sunastaja elu ajal maailma walitseja. Kõik pidid endid Rooma üliwõimu alla alandama. Tema rikkus oli äraarwamata, tema tarkus oli suur. Room oli hariduse keskpaigaks, aga selle peale waatamata oli ta elu hirmus.

Room seisis Tiberi jõe kaldal ja laotas ennast seitsme künka üle laiali. Temas elas kaks miljoni inimest, seisid neljanda tempelt, uhkustasid kakstuhat lossi, mis walitseja ja kõrgema seisuse päralt olid. Iga lossi ümber seisid pargid, aiad, toredad saunad, loomade aiad ja lõpmata palju kõrwalisi hooneid. Seespool hülgas kõik muinasjutulises toreduses. Saed ja seinad olid piltidega, peenikeste puust wäljalõigetega ja mitmewärwilise marmoriga ilustatud; põrmandad olid parketist. Töölaud oli puhtast kullast wälja walatud ehk jälle ühest ainsast hiigla puust wälja lõigatud ja maksis meie raha järele kuuskümmend tuhat rubla. Seina ääres riulite peal seisawad tuhandate kaupade tähtsate kirjanikkude — luuletajate, mõttetarkade käsikirju, kuid harwa juhtub peremees nende sisse waatama. Ta on sellega ametis, et lõuna- ehk õhtu-söögi eest muretseb, mis ta suure hulga wõerastele ehk armu-leiwa sööjatele tahab anda. Tema lauale weetakse kõige paremad ained terwest ilmast kokku: ühest kohast wiin, teisest austred, kolmandamast puuwili, neljandamast metsloomad. Üks õhtusöök maksis wahel sada — ehk poolteist sada tuhat rubla. Olid söögid, mis paabise keeltest ehk papagoide peaaajudest said walmistatud. Kõiklased lamedid purpurist sohwardel. Drjad, kes siin juures teenisid, olid pikkuse ja juuste wärwi poolest wälja walitud. Ühte toitu töid nemad ühes ülikonnas — walgetes riietes, teist — finistes, kolmandat — punastes jne. Ümberringi kõlas muusika, laulisid lauljad, paremad näitlejad lugesid luuletusi ette. Ülewalt pritsiti kõiklaste peale kallite õlide lõhna, pilluti lillesid. Kõik see maksis hirmus palju raha, ja kõik see oli kokku rööwitud, aga see oli ka juba kõiki ära tüütanud. Pakuti suured summad raha kingituseks neile, kes mõne uue lõbustuse ehk naljatuse wälja mõtleb.

Rahju on inimestest, kelle teenistuses kõik ilma warandused, kõik inimlik tarkus, teadus, kirjandus ja kunst seisib, aga kes ainult oma kõhule elabid.

Ästume muultsale, waatleme seltškondlikku elu. . . Waat', siin seisab kuuluis Rooma teater. Raheksakümmend tuhat pealtwaatajat täidawad teda juba hommikust saadik, näitelawal urisewad näljafed elajad: lõwid, tiigrid, elewandid, ninasarwikud. Sulumine, oigamine, kšendamine. Kõik on werega kaetud. Rahwas nõuab gladiatorisi*). Algab wõitlus inimeste ja elajate wahel. Surnud koristatakse ära. Ilmuwad uued wõitlejad. Üks tahab teist kolmehambalise odaga läbi pista, teine püüab esimest linguga. Teised wõitlewad jälle kinni seotud silmadega, katsuwad üks teisele kuulmise järele hoopi anda. Seal tormawad read ridade peale; siin wõideldakse kahe ratastega wankritel. Weril woolab jõena, on kuulda oigamisi, tigidaid hüüdeid, aga rahwas mõirab rõemu pärast. Waieldakse selle üle, kes teise ära wõidab.

Nõnda elabid paremad inimesed. Aga rahwa hulgas waewlesid rumaluses, orjuses ja waesuses. Nende eest ei hoolditšenud keegi, neid ei loetudgi inimesteks.

Ükskord said teatris kõik wõitlejad surma, aga loomi oli weel wõitluse wäljal. Keiser saatis sõjamehi pealtwaatajate ridadesse ja sealt wõeti paarikümmend inimest, kes aga kätte puutus, kinni ning wiisati nad loomadete ette. . .

Teine kord pidi tsirkuses üks keisri armas hobune jookšma. Juba õhtul kogus rahwas hulga kaupa tsirkuse juurde, keisri hobuste talli ligidale kofku. Keiser kartis, et rahwahulk oma kšsaga tema armsa hobuse ehk üles wõis äratada, sellepärast laskis ta inimeste salga peale sadafid kihwtiseid madusid wiisata.

Nõnda käidi waba rahwaga ümber. Misšugune elu oli siis orjadel? Nende wastu ei tunnud ei seadus, ega inimesed

---

*) Gladiatoriteks kutsuti Roomas inimesi, kes teatris wõi tsirkuses üksitešega, ehk loomadega wõitlesid.

armu. Iga pisema eeskäituse eest pekseti neid raud ahelatega, kistuti terawate konksudega, märgiti tulise rauaga. Haige ja wigane ori wifati, kui kõlbmata loom Tiberi jõe saarte peale, kus ta ilma mingisuguse hoolekandmiseta ära suri. Piinamist tarwitati ka kõige pisemate uurimiste juures, ja surm risti peal loeti kõige harilikumaks nuhtluseks“.

Hirmus oli see aeg, hirmsad olid inimesed, hirmsad elukombed! Ühed uppufid toreduses, teised elafid loomadena.

Ja waata, sellesse maailmasse kostab sõna armastusest ja wemmastusest. Miljonitele rõhutud, alla surutud, kannatajatele inimestele üteldi, et nemad ka inimesed on, et ka nende eest kõikide Ista hoolitseb, kes meie Lunastaja on ja enmast meie eest ohwerdas.

Meie oleme Kristuse õpetuse sees üles kaswanud, oleme juba, lapsest saadik, Tema õnnistuserikaste sõnadega harjunud, sellepärast on tihti meil^o wõimata aru saada, kui kallid inimestele üks ehk teine ewangeliumi mõte on. Inimene, kes külluses on üles kaswanud, ei wõi mitte aru saada, misuguse wäärtuse sees kümme ehk wiis kopikat waesl mehel on.

Müüd wõib ka kõige wiimase ori Jumala ees kõrgemat feista, kui keiser — Rooma walitseja. Kõige suuremat ja kõrgemat jõudu ei anna inimesele mitte ei wägewus, ei teadus, ei rikkus, ega tähtis sugu, waid usk Jumala ja tema õiguse sisse. Selle tugewuse, selle jumaliku õiguse pärast olid inimesed walmis kõik maha jätma. Nemad olid kaupmehe sarnased, kes haruldast pärlit otsib ja kui ta seda leiab, siis lähed ta, müüb kõik oma waranduse ära ja ostab selle pärli. Nende juures kaotawad isegi suguluse sidemed oma tähtsuse.

Nõnda on siis kõige tähtsamad ja pühamad sõnad ja mõtted maailmas need, et inimese tõsine wäärtus tema waimu tubliduses põhjeneb ja et ta kõige kallim ja kõrgem asi siin maailmas jumalik õigus *) on: selle õigusele peame meie kõik

*) See õigus seisab kohuste täitmises Jumala ja ligemiste vastu.

ohwriks tooma. Kõik selle õpetuse tõi inimestele ristiusk. Ja kui inimesed veel nüüdgi, kus juba tuhat üheksa sada kuusteistkümmend aastat niisugust puhast ja püha õpetust on kuulutatud, ikka alles omas kõlblises elus toored on, misjugused oleksid siis nemad tõeste olnud, kui ewangelium oleks puudunud?

Mäest alla weereda on kerge, kuristikkude võime ühe — kahe sekundiga langeda, aga et sealt alt jälle wälja ronida, selle tarwis kuluvad tunnid, isegi päewad. Enne Ürapäästja Kristuse tulemist weeresid inimesed väga sügawasse kuristikusse, — ewangelium tõi nad tundmisele, näitas neile, kuidas sealt wälja ronida, ja nüüd liiguvad inimesed, nõnda palju, kui jõud jaksab, kõrgemale. Mida kõrgemale nad jõuavad, seda puhtam on õhk, seda kergem on hingata, seda rohkem tuleb jõudu ligi. . .

Tänagem Issandat, et Ta on ilmunud meid päästma, ning laulgem ühes inglitega.

Ka sõjapäewil — raskel ajal ärgu lastu ennaft keegi selle mõttega effiteele miia, et Kristuse ewangelium inimesi ei paranda.

Meie Päästja teeb Oma tööd tänini. . .

Aruanne.

Üksildased mõtted 31. detsembril.

Aasta läheb . . . 365 päewa on igawikku woolanud. . .

Mis on need päewad meile andnud?

Awame aruande raamatu! Mis seisab sissetuleku, mis wäljamineku leheküljel? Mida oleme oma hinge majapidamises juurde muretsenud?

Meie elu on tee; tee lõpp on igawik . . . kas õnnis wõi täis walu. . .

Siin on sulased röömsad, kui nad on Issanda wiinamäel ausaste töötanud, seal kuuldub wõlgnikude hulumine ja hammaste kiristamine, kes ei taha oma wõlga ära tasuda, kes ei taha eluõnne ja elurõõmu eest tänadagi. . .

Mis oleme meie sel aastal oma aruande raamatusse kirjutanud? Kas oleme seda raha kogunud, mille eest wõime taewariigis koha lunastada? Kas oleme oma lampidesse õli walanud? Wõi suurendasime meie oma wõlga, peitsime oma talentid mulda? . .

Mõtleme. . .

Kui meie halwad asjad suuremad on — rutake neid wähendama! Rutake wõlgasid tasuma, arwet õigeks tegema.

Jumala ette ei tohi walearwega minna. . . Hooletus on Jumala silmis ülekohus ja kohtu wäärt. . .

Hirmus on Ta kohus.

Tartus, 12. detsembril 1916 a.

A

14524

38843

Kirjanduse sõprade

tähelepanemist juhime selle peale, et Tartu Aleksandri-Newski koguduse kirjastusel on järgmised kasulikud raamatud ilmunud:

1. **Piiblitlugu ja Õigeusu algus-õpetus.** Hind 60 kop.
2. **Waimulikud laulud, I. anne.** Hind 25 kop.
3. **Waimulikud laulud, II. anne.** Hind 30 kop.
4. **Wäikene palweraamat koolis ja kodus.** Hind 10 k.
5. **Wõitluste teelt.** Jutustused. Hind 15 kop.
6. **Wõitlus.** Jõulu-jutustused ja wõidud. Hind 10 k.
7. **Jõulu raamat kõigile.** Hind 15 kop.
8. **Templipüha leht.** Hind 3 kop.
9. **Surnuaia püha leht.** Hind 3 kop.
10. **Leeri püha leht.** Hind 3 kop.

Peale selle on ladus saadawal:

1. **Tõsine Kristuse kogudus.** Pr. M. Wahteri küsimised ja kostmised lahkusulistega. Hind 10 kop.
2. **Kas wõib uueaja inimene kristlane olla.** Ulemp. M. Suigusaar. Hind 6 kop.
3. **Mis wähe on Õigeusu ja Lutheri usu wahel.** Hind 20 kop.

Tellida wõib, kas otseteel, ehk kihelkonna preestrite läbi.

Saatmise kulud kannab tellija (umbes 2 kop. iga 10 kop. kohta).

Kui hulgawiisi tellitakse, siis annab ladu oma wäljaannete pealt protsendid.

Tellimiste adress:

Г. Юрьевъ, Лифл. губ., Ал.-Невскому священнику
К. Кокла.

Hind 20 kop. Postiga 25 kop.